

Школа за основно и средње образовање „Видовдан“ у Бору

РАЗВОЈНИ ПЛАН ШКОЛЕ 2015-2018.

ШОСО „Видовдан“ Бор
Моше Пијаде 31
19 210 Бор
Тел: 030/ 422-490
e-mail:sosovidovdan@yahoo.com

Бор, август 2015.

Садржај:

УВОД.....	3
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ У ИЗРАДИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА.....	4
2. АНАЛИЗА УСЛОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ	4
СНАГЕ ШКОЛЕ:	4
СЛАБОСТИ ШКОЛЕ:	4
МОГУЋНОСТИ ШКОЛЕ:.....	5
ПРЕПРЕКЕ ЗА ШКОЛУ:	5
3. РЕСУРСИ ШКОЛЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА	6
3.1. ЉУДСКИ РЕСУРСИ.....	6
3.2. ПРОСТОРНИ И МАТЕРИЈАЛНО-ТЕХНИЧКИ РЕСУРСИ.....	6
3.3. ФИНАНСИЈСКИ РЕСУРСИ.....	7
3.4. РЕСУРСИ ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ.....	7
4. МИСИЈА	9
5. ВИЗИЈА	9
6. ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНИРАЊА И ПРАЋЕЊА КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА.....	10
7. РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И АКТИВНОСТИ	14
7.1. ОБЛАСТ 1 - ШКОЛСКИ ПРОГРАМ И ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА	14
7.2. ОБЛАСТ 2 – НАСТАВА И УЧЕЊЕ	19
7.3. ОБЛАСТ 4 – ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА	23
7.4. ОБЛАСТ 5 – ЕТОС	30
7.5. ОБЛАСТ 7 – РЕСУРСИ.....	36
8. ПЛАНОВИ И МЕРЕ ОБАВЕЗНИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ.....	45
8.1. АКТИВНОСТИ НА СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА — ПРЕВЕНЦИЈА	45
8.2. МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА БРОЈА УЧЕНИКА	46
8.3. МЕРЕ УСМЕРЕНЕ НА ДОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈИ ПРЕВАЗИЛАЗЕ САДРЖАЈ ПОЈЕДИНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА	47
8.4. МЕРЕ УНАПРЕЂИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ РЕЗУЛТАТА УЧЕНИКА НА ЗАВРШНОМ ИСПИТУ	48
8.5. План иновативних метода	50
8.6. План сарадње са другим школама	52
8.7. План стручног усавршавања и стицања знања наставника, васпитача и стручног САРАДНИКА	53
8.8. План напредовања и стицања знања наставника, васпитача и стручног сарадника	55
8.9. План укључивања родитеља у рад школе.....	56
8.10. План укључивања школе у националне и међународне пројекте	57
9. ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ	61
9.1. СТРУКТУРА И САДРЖАЈ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА	61
9.2. РЕАЛИЗАЦИЈА ШКОЛСКОГ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА	61
9.3. ЕФЕКТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	62

УВОД

Школа „Видовдан“ је носилац система образовања и васпитања деце и ученика са сметњама у развоју у општини Бор. Делатност школе је основно и средње стручно образовања и оспособљавање ученика са сметњама у развоју свих врста и степена. Целокупна делатност и програмске активности Школе дефинисани су институционално-правним оквирима садржаним у Уставу Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 83/06), Закону о основама система образовања и васпитања, („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013), Закону о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013) и Закону о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013). Образовно-васпитни рад са ученицима основне школе остварује се на основу Школског програма, у складу са Законом и Стручним упутством за школе за образовање ученика са сметњама у развоју Министарства просвете и науке¹, број 611-00-512/2012-09, од 19.04.2012. године. За ученике средње школе образовно-васпитни рад се остварује према посебним плановима и програмима стручног образовања за ученике са сметњама у менталном развоју, за образовни профил помоћник бравара (I, II година), образовни профил бравар (III година) и образовни профил помоћник шивача (II година). Међутим, за све ученике са којима се образовно-васпитни рад спроводи по националном програму образовања и васпитања, као и за ученике са сложеним и вишеструким сметњама, образовно-васпитни рад се остварује кроз индивидуалне образовне планове, прилагођавањем захтева и садржаја рада сваком ученику посебно.

Последњих година, са увођењем образовне инклузије, изражена је тенденција пораста броја деце са сложеним и вишеструким сметњама, а истовремено све је већи број захтева за пружањем услуга подршке деци и ученицима у другим образовним установама. Промена структуре ученика Школе у значајној мери је одредила другачији профил потреба и поставила нове захтеве у погледу садржаја активности и услуга. Тежиште захтева у образовно-васпитном раду са ученицима Школе све је више усмерено на развој практичних вештина и знања, на подстицање самосталности у оквирима ближег социјалног окружења.

Предлогом Развојног плана Школе, у трећем циклусу планирања, постављени су циљеви у шест области вредновања, чиме треба обезбедити лидерску позицију наше установе у целокупном систему образовања и друштвене бриге о деци и ученицима са сметњама у развоју. Перспектива будућег развоја и оријентације рада установе, у условима трансформације образовног система је да постане ресурсни центар за пружање услуга образовне подршке деци са сметњама у развоју, ученицима школе, али и деци и ученицима у другим образовним институцијама и организацијама, и да буде на услузи породицама у којима живе ова деца, пружањем саветодавних и услуга подршке у породици.

---

¹ Стручним упутством је одређена обавеза увођења националног образовног програма у школама за ученике са сметњама у развоју према сукцесивној динамици, пратећи генерацију ученика уписаних школске 2009/2010.

1. Полазне основе у изради Развојног плана

Обавеза развојног планирања, као начина обезбеђивања и унапређења квалитета образовно-васпитног рада и услова живота и рада ученика и наставника, утврђена је Законом и Статутом Школе. Развојно планирање Школе остварује се на основу:

- Програмске оријентације Установе,
- Анализе односа постојећих и недостајућих ресурса (просторни и материјално-технички, организациони и кадровски ресурси),
- Анализе остварености планских и програмских докумената у претходном раду и развоју Утанове (извештаји о самовредновању, извештаји о остварености стандарда постигнућа, резултати завршних испита и други индикатори квалитета рада установе).

2. Анализа услова за реализацију Развојног плана Школе

Сагледавања прилика у којима ће се одвијати наредни (трећи) Развојни план, за период 2015. – 2018. извршено је применом SWOT анализе². Подаци за извођење SWOT анализе прикупљени су на основу а) резултата самовредновања и б) спровођењем радионице SWOT анализе са члановима Педагошког колегијума Школе, као фокус групом.

Резултати SWOT анализе дати су у наредном табеларном прегледу (табела 1):

Табела 1: SWOT анализа стања у школи

Снаге школе:	Слабости школе:
• Стручни кадар школе (различитих квалификација, стручан, са искуством, отворен за иновације и даље стручно усавршавање) • Успостављена активна партнерска сарадња са образовним установама у општини, са иницијално успостављеном методологијом обезбеђивања услуга додатне образовне подршке • Искуство у реализацији пројеката и програма у области једнакоправности образовања деце и ученика са сметњама у развоју	• Недостатак стручних компетенција у области рада са децом са сложеним неуроразвојним сметњама (квалификованост и организованост за облике и моделе специјализоване терапијске подршке) • Недостатак сарадника у раду са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама (медицинске сестре, васпитачи,...) • Непостојање услова за дужи временски обухват ученика, укидањем одељења продуженог боравка • Значајан број ученика који потичу из

² SWOT анализа – метода за сагледавање ситуације у установи, организацији. SWOT акроним од почетних слова енглеских речи: Strengths - Снаге, Weaknesses - Слабости, Opportunities - Прилике, Threats – Претње. Овим методом се помажу стратегијски избори довођењем у везу снага и слабости предузећа са шансама и претњама у екстерном окружењу.

Расположиви просторни и материјално-технички капацитети за организовани рад са децом и ученицима са сметњама у развоју (обезбеђена савремена средства и опрема асистивне технологије)	маргинализованих породица, са лошим социо-економским и образовним статусом (недовољно компетенција за активно партнерство у сарадњи са школом) - Релативна дотрајалост мобилијара и техничке опреме у настави - Рад Школе у неподељеној згради, са још две школе, проблем обезбеђивања дозвола и сагласности за реализацију капиталних пројеката и инвестиција
Могућности школе:	Препреке за школу:
- Непостојање установа и организација са довољним капацитетима за организовани рад и обухват деце и ученика са сметњама у развоју – не постојање конкуренције на пољу услуга подршке у образовању деце и ученика са сметњама у развоју - Пораст захтева за услугама додатне образовне подршке деци и ученицима са сметњама у развоју у редовним образовним установама – простор за додатно ангажовање и афирмацију установе као градског ресурсног центра - Отвореност за иновације и осавремењивања у настави и раду са децом са сметњама у развоју - Политика образовне инклузије, са императивом обухвата деце са сложеним и вишеструким сметњама укључивање ове деце у образовни процес - Потенцијал за активна партнерства и повезивање са сродним установама и организацијама цивилног друштва	- Проблем осипања ученика из маргинализованих средина и недостатак мотивације ученика и њихових породица за наставак даљег школовања - Пораст броја ученика са сложеним и вишеструким сметњама и све тежа организација образовно-васпитног рада у условима постојећих програмских оквира и захтева – хетерогеност састава одељења и тешкоће реализације наставе - Рестриктиван став просветних власти и недовољно разумевање начина организације и потреба рада Школе - Недореченост прописа у области инклузивног образовања и политика инклузивног образовања - Укупно тешка материјална ситуација и ризик недостатка новчаних средстава у реализацији циљева и активности на унапређењу рада и развоја установе

Школа ће активно радити на даљем јачању сопствених снага (ресурса), и у складу са материјалним могућностима, настојаће да унапреди ресурсе стручних компетенција и материјално-техничке услове за реализацију наставе и других облика рада. Истовремено, Равојним планом су предвиђене активности које треба да допринесу што бољем коришћењу могућности актуелних услова и захтева у области образовања деце и ученика са сметњама у развоју.

Највећи део проблема, везаних за актуелну политику и легислативу у области образовања деце и ученика са сметњама у развоју, са последицама све теже организација и реализације образовно-васпитног рада, изван су могућности утицаја школе. Најављене измене постојећих законских решења и очекивано доношење

подзаконских аката сасвим је извесно у многоне ће обезбедити јасно дефинисане услове и захтеве рада школа за образовање деце и ученика са сметњама у развоју.

3. Ресурси школе у реализацији Развојног плана

Аранжман у реализацији Развојног плана за период 2015-2018. јесу укупни услови и капацитети којима Школа располаже. Преглед капацитета школе обухвата: а) људске ресурсе, б) просторне и материјално-техничке ресурсе, в) финансијске ресурсе и г) ресурсе локалне заједнице.

3.1. Људски ресурси

Кадровски услови и организованост Школе у највећој мери одговарају захтевима и потребама образовно-васпитног и осталих облика рада са ученицима. Школа упошљава потребан број наставника, различитог стручног образовања и радног искуства. Укупно гледано највећи број наставног особља чине дефектолози (8) и логопеди (2), затим професори вештина (4), професори општих (5) и стручних предмета (4) и наставници практичне наставе (2), у средњој школи. Број и структура наставног особља планирају и организују према броју и структури одељења основне и средње школе, посебно за сваку школску годину. Стручни сарадник у школи је психолог.

Управно-административне и техничке послове, заједно са директором школе обавља 9-ро извршилаца, сви са одговарајућим стручним квалификацијама.

3.2. Просторни и материјално-технички ресурси

Просторни и материјално-технички услови за рад Школе су у највећој мери задовољавајући и одговарају потребама и захтевима наставе и осталих облика рада. Не постоји проблем недостатка учионица и кабинета. Штавише, постоји могућност да свако одељење има своју учионицу. За све видове предметне, кабинетске и индивидуалне наставе постоје прилагођене и опремљене учионице и кабинети. Простор Школе, намењен потребама образовно-васпитног рада, чине учионице (7), кабинети (4), радионице (3), кабинети за индивидуалне вежбе (4), фискултурне сале (2), продужени боравак и клуб (1), трпезарија са пратећом кухињом (1), библиотека са зборницом (1). Укупна корисна површина, са свим просторијама које користи Школа износи 1000,6 m². Све просторије у којима се изводи практична настава испуњавају педагошке и хигијенско-техничке стандарде за рад са ученицима ометеним у развоју. Испред школе се налази школско двориште површине 1200 m², од чега је половина те површине под зеленилом, травом, дрвећем и украсним биљем, а остали део чине бетонске површине за игру ученика на отвореном. У северном делу дворишта, на десном крилу зграде налази се асфалтни терен за спортске игре ученика, који је неопходно у наредном периоду реконструисати, заменом постојеће и дотрајале подлоге.

Школа је реалтивно добро опремљена намештајем, који је углавном функционалан и добро очуван. У учионицама и кабинетима се налазе клупе двоседи, довољан број ормана, по једна катедра са пратећим мобилијаром за наставну опрему и учила. Свака учионица је са умиваоником. Добра опремљеност школе је и у делу поседовања аудио-визуелних средстава и мултимедијалних средстава за реализацију наставе. Кабинети стручних сарадника и наставника индивидуалне наставе су добро опремљени потребним дидактичким и тестовним материјалима. Учествујући у

реализацији ДИЛС пројекта „Унапређење капацитета школа за образовање ученика са сметњама у развоју“, током 2012.године, установа је успела да формира специјализовани кабинет за корективно-терапијски рад са децом у ученицима са сложеним сметњама у развоју, опремљен делом средстава асистивне технологије, рачунарском опремом, аудиовизуелним средствима и одговарајућим дидактичким материјалима за сензорну стимулацију.

Релативно добра опремљеност је и у делу поседовања аудио-визуелних средстава и мултимедије за реализацију наставе. Током школске 2010/2011. године Школа је добила дигиталну учионицу са 10 радних места, која је опремљена у оквиру пројекта „Дигитална школа“ од стране Министарства за телекомуникације, чиме су у значајној мери побољшане могућности за информатичко описмењавање и осавремењивање у наставном раду. Школа додатно поседује систем интерног разгласа, са озвучењем које покрива све учионице у приземљу зграде.

Сви материјално-технички ресурси су доступни наставницима и ученицима и у функцији су наставних и ваннаставних активности. Постоји план и евиденција о коришћењу материјално-техничких ресурса од стране ученика и наставника.

3.3. Финансијски ресурси

Рад Школе се финансира из буџета оснивача, средствима од донација и помоћи локалне заједнице, учешћем у реализацији пројеката и из других извора у складу са Законом. Искуства у реализацији развојних планова у претходна два циклуса показују да је недостатак материјалних средстава највећа препрека и ограничење. Средњерочно развојно планирање морало је бити ограничено актуелнијим годишњим финансијским планом и могућностима буџета локалне самоуправе.

Суштинска промена у концепту развојног планирања за наредни трогодишњи период је оријентисање Школе на материјалне изворе из донација, програма и пројеката. Планови за остваривање циљева у области унапређења услова за наставу и учење биће непосредно зависни од успеха у обезбеђивању материјалних средстава из других извора.

И у будућем периоду финансијска средства ће се користити плански и наменски, у складу са Развојним планом школе, Школским програмом и Годишњим планом рада и уз сталне консултације са Школским одбором.

3.4. Ресурси локалне заједнице

У општини Бор, као локалној заједници постоје бројне установе и институције, локалног и републичког нивоа, од непосредног или посредног значаја за живот и рад Школе и остваривање права ученика и њихових породица.

- **Образовне установе:** основне и средње школе у граду региону и републици, предшколска установа „Бамби“, Технички факултет у Бору, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, Учитељски факултети и друге сродне високообразовне установе
- **Јавне установе и службе:** Здравствени центар Бор, Центар за социјални рад, Фонд пензионо-инвалидског осигурања, Национална службе запошљавања – филијала Бор, Општинска Интерресорна комисија, Одсек за друштвене делатности Општинске управе општине Бор, Служба дечије заштите,

- **Установе у области спорта и културе:** Градска библиотека, Музеј рударства и металургије, Музичка школа, Биоскоп, Центар за културу, јавна установа „Спортски центар - Младост“
- **Установе од државног значаја:** Министарство просвете и науке Републике Србије, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања у Београду, Завод за унапређивање образовања и васпитања у Београду
- **Невладине организације:** Црвени крст, Коло српских сестара, Ромска удружења, Српска православна црква, Друштво за помоћ ментално ометеним лицима, са центром за дневни боравак „Мозаик“, НВО „Аурора“, Удружење грађана „Кокоро“, Самостални синдикат Србије, Веће синдиката општине Бор
- **Медији:** Радио и ТВ Бор, радио и ТВ Сезам, локалне новине

Сарадња Школе одвија се и са привредним организацијама у општини, са предузећем „Јединство-заштита“ у Бору, које упошљава особе са инвалидитетом.

Школа ће у будућем периоду наставити да блиско сарађује са Општинском интерресорном комисијом, у одређивању мера додатне образовне подршке за ученике школе, и са циљем ширег обухвата деце и ученика за које је школовање у нашој установи најадекватнији вид подршке. Планира се и интензивирање сарадње са Националном службом за запошљавање како би ученицима понудиле и поједине обуке и специјалистичке праксе у другим школама у граду. Планира се и даљи наставак блиске сарадње са предузећем „Јединство-заштита“ у Бору, ради подршке у даљем запошљавању ученика наше школе.

4. Мисија

- Континуирана едукација и психо-социјална подршка детету са ометеношћу у развоју и породици од рођења до потенцијалне социјалне интеграције.
- Сензибилизација друштвене заједнице за потребе деце и особа са сметњама у развоју

5. Визија

- Школа као ресурсни градски центар за образовање, рехабилитацију и заштиту деце и ученика са сметњама у развоју, који ће пружати услуге у центру и путем сервиса свим корисницима у локалној заједници.

6. Области развојног планирања и праћења квалитета образовно васпитног рада

На основу резултата самовредновања и исказаних ставова наставног особља, уобличених на нивоу закључака стручних органа Школе, утврђено је шест област развојног планирања, са планом промена у петнаест подручја и реализација двадесет циљева.

Тежиште у развојном планирању стављено је на активностима којима се унапређује образовно-васпитни рад и подршка учницима школе, увођењем нових решења у наставном раду и учењу и обезбеђивањем савремених материјално-техничких ресурса за специјализоване облике помоћи и подршке ученицима са сметњама у развоју.

У наредном делу дајемо таксативни преглед области развојног планирања, са показатељима промена према подручјима и циљевима

Област 1 - ШКОЛСКИ ПРОГРАМ И ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

Показатељ 1.1: Школски програм и годишњи план рада школе сачињени су у складу са прописима

Циљ: *Обезбедити хоризонталну повезаност програмских основа рада са целином система основног образовања у Србији*

- Потребно је даље усклађивање Школског програма и Годишњег плана рада, сукцесивним увођењем редовног наставног плана и програма у другом циклусу образовања, сходно упутству Министарства просве и науке Републике Србије

Показатељ 1.4: Школски програм и годишњи план рада школе усмерени су на задовољење различитих потреба ученика

Циљ: *Континуирано спровођење мера додатне образовно подршке кроз реализацију програма обавезних ваннаставних активности логопедске, психомоторне вежбе, корективно-превентивне вежбе и реализацију програма продуженог боравка*

- Потребно је обезбедити даље спровођење програма обавезних ваннаставних активности, као видове додатне образовне подршке ученицима са сметњама у развоју

Област 2 – НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Показатељ 2.1: Наставник примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу

Циљ: *Побољшање квалитета наставе, применом информационо-комуникационих технологија за већу очигледност и интерактивност у процесу учења*

- Увођење нових метода и наставних средстава у раду са ученицима са сметњама у развоју

Показатељ 2.2: Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу

Циљ: *Подршка ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју у овладавању животним вештинама за постизање самосталности у оквирима непосредног окружења*

- Увођење програма животних вештина као део програмских садржаја по ИОП-у (за ученике са сложеним сметњама) у оквиру редовне наставе, са реализацијом као слободна ваннаставна активност – секција и као слободна активност у продуженом боравку ради постизања веће самосталности ученика

Показатељ 2.3: Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика

Циљ: *Унапређење метода рада и подстицања сензомоторног (психомоторног) развоја ученика са сложеним и вишеструким сметњама*

- Увођење елемената Монтесори методе (и опремање кабинета Монтесори)

Област 3 – ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Показатељ 3.2: Школа континуирано доприноси већој успешности ученика.

Циљ: *Дужи временски обухват ученика у оквиру рада продуженог боравка, кроз организовање ваннаставног учења, спровођење мера индивидулане корективно - терапијске подршке и структурисано коришћење слободног времена*

- Потребно је обезбедити услове и организовати дужи временски обухват ученика, у оквиру групе продуженог боравка
- Потребно је континуирано организовање рада ваннаставних активности у сврху додатне образовне подршке и подстицаја рада и самосталности ученика

Област 4 – ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Показатељ 4.1: У школи функционише систем пружања подршке ученицима

Циљ: *Формирање Сервисног центра, при школи, за помоћ и подршку ученицима са сметњама у развоју у редовном систему образовања*

- Потребно је наставити и унапредити активности на пружању услуга додатне образовне подршке деци ученицима са сметњама у развоју у другим образовним установама

Циљ: *Обезбеђивање континуитета бриге о здравственом стању деце*

- Организацијом превентивно-корективних вежби, као обавезних ваннаставних активности у школи, омогућити превенирање телесног деформитета и даље очување и унапређење здравственог статуса

Показатељ 4.2: У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика

Циљ: *Помоћ и подршка ученицима у осмишљавању и креирању плана личног и професионалног развоја (каријерно вођење и сагледавање перспективе будућег живота)*

- Радити на континуираном припремању и оспособљавању ученика школе за каријерно вођење и сагледавање перспективе будућег живота

Област 5 – ЕТОС

Показатељ 5.2: Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу

Циљ 1: Обезбеђивање услова за континуирано учешће школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва

- Потребно је наставити континуитет учешћа ученика школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва

Циљ 2: Подстицање ученичких знања и стваралаштва у области опште информисаности и сналажења у социјалним ситуацијама (Квизови знања и ученичког стваралаштва)

- Активно радити на мотивисању ученика и наставника за давање доприноса у афирмацији живота и рада школе

Показатељ 5.3: Школа је безбедна средина за све

Циљ 1: Превентивно-васпитни рад са ученицима на развоју и унапређивању вештина комуникације и креативне употребе времена

- Организовати и обогатити понуду активности на превенирању насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима

Циљ 2: Физичка безбедност ученика у школи

- Радити на континуираном унапређивању безбедности и сигурност физичког окружења ученика у школи

Показатељ 5.4: Школски амбијент је пријатан за све

Циљ 1: Обезбеђивање услова за приватност и слободу ученика и родитеља у решавању појединачних ситуација и проблема

- У школи формирати „Кутак за пријем и окупљања родитеља“

Показатељ 5.5: У школи је развијена сарадња на свим нивоима

Циљ 1: Развијање позитивног односа према националним, културним и патриотским вредностима

- Активно промовисати живот и рада школе, организацијом обележавања значајних датума у области положаја и права деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, реализацијом програма јавне и културне делатност школе, планирањем јавних промотивних акција

Област 7 – РЕСУРСИ

Показатељ 7.2: Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе

Циљ 1: Обезбеђивање услова за континуирано стручно усавршавање и унапређење уже стручних компетенција у примени специјализованих метода и облика рада са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју

- Предузимати активности на стручном усавршавању и напредовању запослених, реализацијом програма акредитованих обука и семинара и кроз облике активности стручног усавршавања у у установи

Циљ 2: Поддршка и подстицање запослених у развоју ауторских програма стручног усавршавања у области образовања, са могућношћу акредитације код ЗУОВ-а

- Подстицати запослене на развој ауторских програма стручног усавршавања у области образовања, са могућношћу акредитације код ЗУОВ-а, кроз активности на нивоу стручних органа и актива унутар школе

Показатељ 7.3: У школи су обезбеђени/постоје материјално-технички ресурси (простор, опрема и наставна средства)

Циљ 1: Формирање кабинета за тренинг животних вештина, као вид подршке развојном напредовању и осамостаљивању ученика испод могућности академских постигнућа

Циљ 2: Опремање наменски одабране учионице Монтесори материјалима и средствима за потребе активности на подстицању сензомоторног (психомоторног) развоја деце са сложеним и вишеструким сметњама

Циљ 3: Даље осавремењивање и техничко опремање кабинета за превентивно-корективне вежбе ученика

- Активно ангажовање Школе на обезбеђивању материјалних средстава за унапређивање материјално техничких услова рада, укључивањем у донаторске програме и пројекте

7. Развојни циљеви, задаци и активности

Развојни план Школе за период 2015 – 2018 израђен је на основама претходних развојних планова и у значајној мери представља континуитет развојног планирања. Оперативна разрада активности за достизање очекиваних промена по областима рада и развоја школе урађена је у складу са методологијом акционог планирања. За сваку област развојног планирања (5), према стандардима показатеља (14), издвојени су кључни циљеви које треба постићи (20) са одговарајућим критеријуми постигнућа. Разрада плана дата је кроз таблеарни приказ активности, са прегледом динамике и носиоца реализације.

7.1. Област 1 - ШКОЛСКИ ПРОГРАМ И ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

Показатељ 1.1: Школски програм и годишњи план рада школе сачињени су у складу са прописима

- Потребно је даље усклађивање Школског програма и Годишњег плана рада, сукцесивним увођењем редовног наставног плана и програма у другом циклусу образовања, сходно упутству Министарства просве и науке Републике Србије

Показатељ 1.4: Школски програм и годишњи план рада школе усмерени су на задовољење различитих потреба ученика

- Потребно је обезбедити даље спровођење програма обавезних ваннаставних активности, као видове додатне образовне подршке ученицима са сметњама у развоју

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: Обезбедити хоризонталну повезаност програмских основа рада са целином система основног образовања у Србији и омогућити планирање и реализацију програма активности у спровођењу мера додатне образовно подршке, у оквиру обавезних ваннаставних активности логопедске, психомоторне вежбе, корективно-превентивне вежбе и реализацију програма продуженог боравка	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Континуитет усклађивања Школског програма са оквиrom националних програма образовања и васпитања, уважавањем захтева рада са ученицима са сметњама у развоју	- Школски програм усклађен са оквиrom националног образовног програма, обухвата програме рада ваннаставних и других активности потребних у образовно-васпитном раду са ученицима са сметњама у развоју
2. задатак: Оперативна организација образовно-васпитног и осталих облика рада Школе кроз годишње планирање, у складу са потребама рада са ученицима са сметњама у развоју	- Годишњи план омогућује остваривање свих програма рада, неопходних у образовању и васпитању ученика са сметњама у развоју

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Формирање Тима за израду допуна и измена Школског програма за предстојећу школску годину и Тима за израду Годишњег плана за предстојећу школску годину	Наставничко веће, директор	август 2015., 2016., 2017.	- Записник Наставничког већа, - Решење, Одлука о формирању тимова, - Обавештење на огласној тбли
2. Анализа реализације Годишњег плана, са издвајањем критичних области у реализацији и утврђивањем решења за корекције и побољшања у документу за наредну школску годину	Директор школе, Тим за израду Годишњег плана	април, мај, јун и август 2015., 2016., 2017.	- Записник са састанка Тима, са предлогом мера
3. Подношење и усвајање аналитичког Извештаја о реализацији Годишњег плана школе	Директор, Наставничко веће	август 2015., 2016., 2017. и јануар 2016., 2017.	- Периодични и годишњи Извештаји о раду директора
4. Израда документа Годишњег плана за предстојећу школску годину, на нивоу Тима, уз ангажовање појединих стручних тимова и радних група, по областим праћења рада и развоја Школе; Прибављање мишљења стручних органа и усвајање на седници Школског одбора	Директор школе, Тим за израду Годишњег плана, стручни органи Школе, Школски одбор	август, прва половина септембра 2015., 2016., 2017.	- Записници са седница стручних органа Школе - Документ Годишњег плана за годину 2015, 2016, 2017. - Записник са Одлуком Школског одбора о усвајању документа
5. Анализа остварености постигнућа образовно-васпитног рада према постојећем Школском програму и сагледавање потреба за увођењем нових области активности, у складу са Законом и посебним упутствима у прилагођавању програма рада потребама ученика са сметњама у развоју	Стручно веће, Тим за самовредновање, Тим за школски програм	континуирано током године 2015., 2016., 2017.	- Записник са састанка Тима, са предлогом мера
6. Израда анкеса Школског програма за VII и VIII	Тим за школски програм	мај, јун 2016., 2017.	- Записници са седница стручних

разред, увођењем националног образовног програма, задржавањем специфичности потреба и садржаја рада са ученицима са сметњама у развоју; Прибављање мишљења стручних органа и усвајање на седници Школског одбора			органа Школе - Документ Школског програма, са пратећим анексима за годину 2015., 2016., 2017. - Записник са Одлуком Школског одбора о усвајању документа

- Потребно је проширити делатност установе и увести нове образовне програме, ради укључивања већег броја деце и ученика у школу

Развојни циљ(еви)	
Циљ 2: Обезбеђивање могућности за обухват већег броја деце и ученика у образовно-васпитни рад у школи	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Проширење делатности школе увођењем припремног предшколског програма	- Добијена сагласност просветних власти за увођење припремног предшколског програма за децу са сметњама у развоју
2. задатак: Проширење делатности школе увођењем програма рада са децом са поремећајима аутистичног спектра	- Добијена сагласност просветних власти за увођење програма рада са децом са поремећајима аутистичног спектра

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1.1. Формирање Тима за израду елабората за верификацију припремног предшколског програма за рад са децом са сметњама у развоју	Наставничко веће, директор	март 2016.	- Записник Наставничког већа, - Решење, Одлука о формирању тима, - Обавештење на огласној тбли
1.2. Израда елабората за верификацију припремног предшколског програма за рад са децом са сметњама у развоју	Тим за израду елабората програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	април 2016. – мај 2016.	- Елаборат - Извештај Тима - Мишљење стручних органа
1.3. Обезбеђивање материјално-техничких	Директор, административно-	јун 2016- - децембар 2016.	- Обезбеђени материјално-

услова и организација рада за реализацију припремног предшколског програма	техничка служба, локална самоуправа		технички и организационо кадровски услови за реализацију припремног предшколског програма
1.4. Прикупљање и сређивање пратеће документације за поступак верификације припремног предшколског програма	Директор, административно-техничка служба, локална самоуправа	јун 2016. – август 2016.	- Захтев за верификацију са пратећом документацијом
1.5. Подношење захтева за верификацију припремног предшколског програма и поступак верификације	Директор, административна служба	јануар 2017.	- Одобрење / Верификација припремног предшколског програма
1.6. Усклађивање Статута, Школског програма и Годишњег плана рада увођењем садржаја и активности припремног предшколског програма	Директор, административна служба, Тим за Годишње планирање, Тим за школски програм	август 2017.	- Усклађен Статут проширењем делатности припремног предшколског програма - Урађен анекс Школског програма, увођењем садржаја припремног предшколског програма - Годишњи план за 2017., са обухватом активности припремног предшколског програма
2.1. Формирање Тима за израду елабората за верификацију програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Наставничко веће, директор	март 2016.	- Записник Наставничког већа, - Решење, Одлука о формирању тима, - Обавештење на огласној тбли
2.2. Израда елабората за верификацију програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Тим за израду елабората програма за рад са децом са сметњама аутистичног	април 2016. – мај 2016.	- Елаборат - Извештај Тима - Мишљење стручних органа

	спектра		
2.3. Обезбеђивање материјално-техничких услова и организација рада за реализацију програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Директор, административно-техничка служба, локална самоуправа	јун 2016- - децембар 2016.	- Обезбеђени материјално-технички и организационо кадровски услови за реализацију програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра
2.4. Прикупљање и сређивање пратеће документације за поступак верификације програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Директор, административно-техничка служба, локална самоуправа	јун 2016. – август 2016.	- Захтев за верификацију са пратећом документацијом
2.5. Подношење захтева за верификацију програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Директор, административна служба	јануар 2017.	- Одобрење / Верификација програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра
2.6. Усклађивање Статута, Школског програма и Годишњег плана рада увођењем садржаја и активности програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра	Директор, административна служба, Тим за Годишње планирање, Тим за школски програм	август 2017.	- Усклађен Статут проширењем делатности програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра - Урађен анекс Школског програма, увођењем садржаја програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра - Годишњи план за 2017., са обухватом активности програма за рад са децом са сметњама аутистичног спектра

7.2. Област 2 – НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Показатељ 2.1: Наставник примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу

- Увођење савремених информационо комуникационих технологија, као средстава у настави и индивидуалном раду са ученицима са сметњама у развоју

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Побољшање квалитета наставе, применом информационо-комуникационих технологија за већу очигледност и интерактивност у процесу учења</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Припремање и усмеравање наставника на коришћење расположивих ресурса информационо-комуникационих технологија Школе за рад са ученицима	- Укупно већи степен коришћења информационо-комуникационих технологија у настави и индивидуалном раду са ученицима Школе (више од 50% запослених користи ИКТ у свом раду)
2. задатак: Активно проналажење нових могућности у коришћењу информационо-комуникационих технологија у настави и осталим облицима рада са ученицима и формирање базе искуства и знања	- У школи успостављена електронска библиотека / зборник писаних припрема и примери активности са применом ИКТ у раду са ученицима, јавно публикована решења

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Формирање тима за ИКТ -	Наставничко веће, директор	јануар 2016	- Записник са седнице Већа, Решење о формирању Тима за ИКТ
2. Организовање интерних обука у примени ИКТ	Тим за ИКТ, наставници са знањима по пријави и интересовању, наставници корисници обука	фебруар 2016 – мај 2018 (континуирано)	- Програми интерних обука, закључци и препоруке стручних органа о прихватању програма обуке, листе учесника,
3. Обезбеђивање и организовање екстерних обука у примени ИКТ	Тим за ИКТ, директор, реализатори акредитоване обуке	мај 2017, мај 2018.	- Програм акредитоване обуке, листе учесника, сертификати

4. Тренинг и самотренинг наставника у коришћењу технологије (интерактивна табла, комуникатори, наменски програми за учење деце,...)	Тим за ИКТ, наставници са улогом демонстратора, наставници корисници тренинга	фебруар 2016 – мај 2018 (континуирано)	- Број реализованих активности са коришћењем ИКТ
5. Активно проналажење ресурса јавно доступних решења у примени ИКТ и/или креирање властитих дидактичко-методишких решења у раду са ученицима са сметњама у развоју, кроз примену ИКТ	Тим за ИКТ, наставници	фебруар 2016 – мај 2018 (континуирано)	- Број реализованих активности са коришћењем ИКТ
6. Формирање базе искуства и знања у примени информационо-комуникационих технологија: каталогизација јавно доступних ресурса и ауторских решења запослених	Тим за ИКТ, администратор сајта, ангажовани наставници	Фебруар 2017 – август 2017	- Електронска библиотека / зборник писаних припрема и примери демонстрација активности у раду са ученицима, - Јавно публикована решења и ресурси на сајту Школе

Показатељ 2.2: Наставник учи ученике различитим техникама учења на часу

- Увођење програма животних вештина као део програмских садржаја по ИОП-у (за ученике са сложеним сметњама) у оквиру редовне наставе, са реализацијом као слободна ваннаставна активност – секција и као слободна активност у продуженом боравку ради постизања веће самосталности ученика

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Подршка ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју у овладавању животним вештинама за постизање самосталности у оквирима непосредног окружења³</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Израда оквирног програма животних вештина, по модуларно организованим целинама за подршку у развоју и учењу ученика са сложеним и вишеструким сметњама у развоју	- Израђен Програм животних вештина, као део Школског програма

³ Развојни циљ је у директној корелацији са циљем „Обезбеђивање материјално-техничких услова у школи за реализацију програма животних вештина у раду са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама“, за област 7 – Ресурс, показатељ 7.3.

2. задатак: Организовање садржаја и распореда тренинга животних вештин као део програмских садржаја по ИОП-у (за ученике са сложеним сметњама) у оквиру редовне наставе, са реализацијом као слободна ваннаставна активност – секција и као слободна активност у продуженом боравку ради постизања веће самосталности ученика	- Годишње, седмично и дневно планирање образовно-васпитног рада којим су обухваћене активности тренинга животних вештина и активно спровођење планираног

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Формирање Тима за израду Програма животних вештина за ученике са сложеним и вишеструким сметњама	Директор, стручни органи школе	фебруар 2016.	- Записник са седница стручног органа - Решење, Одлука о формирању Тима
2. Израда Програма животних вештина са процедуром усвајања на стручним органима	Тим, стручни органи школе	март 2016. – јун 2016.	- Документ Програма животних вештина - Записник са седница стручног органа, Одлука о усвајању документа
3. Обухват Програма Школским програма и годишњим планирањем рада школе	Стручни органи школе, директор, Школски одбор	август 2016.	- Школски програм, са изводом Програма школских вештина - Годишњи план са напоменама о спровођењу Програма животних вештина
4. Планирање индивидуалног рада са ученицима укључивањем активности из програма животних вештина и његово континуитрано спровођење	Инклузивни тим, тимови за подршку поједином ученику	септембар 2016. – на даље у континуитету	- Индивидуални образовни планови који садрже план животних вештина

Показатељ 2.3: Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика

- Увођење елемената Монтесори методе (и опремање Монтесори кутка)

Развојни циљ(еви)	
Циљ: Унапређење начина(метода) рада и подстицања психомоторног развоја ученика са сложеним и вишеструким сметњама ⁴	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Континуирано усавршавање наставног кадра за примену Монтесори метода	- Најмање 20% наставника школе, који раде са ученицима млађе школске доби, усмерено на активно усавршавање и примену методских поступака на основама Монтесори метода
2. задатак: Увођење Монтесори метода у редован рад са децом са тежим и вишеструким сметњама	- Образовно-васпитни рад и активности на усвајању почетних математичких појмова и разумевању основних односа у објективном простору са ученицима млађе школске доби и са сложенијим развојним сметњама засновани на елементима Монтесори метода

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Израда Акционог плана, са програмом мера за увођење елемената Монтесори метода у раду, на нивоу Актива нижих разреда и Актива наставника индивидуалне наставе	Актив наставника нижих разреда Актив наставника индивидуалне наставе, Стручни органи школе	септембар 2015 – новембар 2015	- Акциони план са програмом мера за увођење елемената Монтесори метода
2. Прикупљање расположивих <i>open source</i> информација и материјала о могућностима и начинима примене Монтесори метода у раду са децом са сметњама у развоју (у делу усвајања почетних математичких	Актив наставника нижих разреда Актив наставника индивидуалне наставе	децембар 2015. – март 2016. (и на даље у континуитету)	- База информација и материјала, примера методских решења и поступака у примени Монтесори метода у раду са децом са сметњама у развоју

⁴ Развојни циљ је у директној корелацији са циљем „Опремање наменски одабране учioniце Монтесори материјалима и средствима“, за област 7 – Ресурс, показатељ 7.3.

појмова и подстицања психомоторног развоја)			
3. Проналажње и избор акредитованих програма обука и семинара у области Монтесори метода	Стручно веће, директор	март 2016.	- Листа изабраних акредитованих програма обука и семинара у области Монтесори метода, увршћених у план стучног усавршавања запослених
4. Реализација програма обука и семинара у области Монтесори метода и извештавање на нивоу стручних органа школе	Директор, реализатори акредитованих обука	јануар - мај 2017.	- Програм акредитоване обуке, листе учесника, сертификати
5. Планирање и организовање активности и даље,... реализација активности са ученицима заснованих на Монтесори методу	Актив наставника нижих разреда Актив наставника индивидуалне наставе	Јуни – август 2017., (и на даље у континуитету)	- Припреме и материјали са реализованих активности са ученицима заснованих на Монтесори методу

7.3. Област 4 – ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Показатељ 4.1: У школи функционише систем пружања подршке ученицима

- Потребно је наставити и унапредити активности на пружању услуга додатне образовне подршке деци ученицима са сметњама у развоју у другим образовним установама

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Формирање Сервисног центра, при школи, за помоћ и подршку ученицима са сметњама у развоју у редовном систему образовања</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Организовање кадровских и материјално-техничких ресурса школе за повезивање са другим образовним установама у пружању услуга додатне образовне подршке	- Формално обезбеђен рад Сервисног центра при школи, као градске ресурсне служба за помоћ и подршку деци и ученицима са потешкоћама у школском учењу и напредовању у редовном образовном систему
2. задатак: Информисање заинтересоване стручне јавности и родитеља деце са сметњама у развоју о постијању Сервисног центра и садржају услуга	- Обим и садржај захтева других образовних установа за услугама додатне подршке - Успостављена база података о деци и ученицима других образовних установа са

	потребом за додатном подршком стручњака школе
3. задатак: Обезбеђивање стручне помоћи и подршке васпитачима и наставницима, родитељима, деце и ученика са потешкоћама у школском учењу и напредовању, као услуге у систему редовног буџетског финасирања	- Услуге стручне помоћи и подршке другим образовним установама су буџетски планиране и финасирање

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Организовање ресурса Школе на успостављању неформалне организације рада Сервисног центра: кадрови, простор, опрема, методологија и протоколи рада, процедуре,...	Директор, Инклузивни тим, наставници заинтересовани за рад у Служби	септембар 2015. – децембар 2015.	- Успостављена организација рада будуће сервисне службе: листа сарадника, план рада, договорени обрасци и евиденције рада,...
2. Успоставање / обнављање сарадње са образовним установама на нивоу партнерства и обезбеђивање услова за доступност услуга додатне подршке	Директор, чланови тима, предстаници других образовних установа	јануар 2016. – март 2016.	- Протоколи о партнерству са другим образовним установама - Записници са састанака и прилози
3. Информисање стручне јавности, родитеља о постојању Сервисног центра и расположивим услугама, путем средстава јавног информисања и дистрибуцијом штампаног промо материјала	Директор, чланови тима, предстаници других образовних установа, медији	април 2016. август 2016. и на даље (континуирано)	- Прилози емисија и обавештења, штампани промо материјали
4. Активности на прикупљању и ажурирању података о деци и ученицима, у другим образовним установама, са потребом за услугама додатне подршке	Чланови сервисне службе, стручни тим друге образовне установе	април 2016. и на даље (континуирано)	- База података деце и ученика, потенцијалних корисника услуга Сервиса
5. Организовање подршке деци и ученицима на нивоу сарадње тима Службе са тимовима других образовних установа, израда планских докумената и евиденције	Чланови сервисне службе, стручни тим друге образовне установе	септембар 2016. – децембар 2016 и на даље (континуирано)	- Мишења ИРК и сагласности о мерама додатне подршке Сервисне службе - Листе деце и ученика у додатној

рада			подршци - Распореди рада
6. Активности на обезбеђивању услова за финасирање услуга из буџетских средстава, у складу са Законом и локалним акцијоним плановима	Директор, предстаници других образовних установа, локална самоуправа	април 2016. август 2016. и на даље (континуирано)	- Записници, закључци састанака са локалном самоуправом, - Планска документа локалне самоуправе - Одлука са буџету општине саразделом трошкова за услуге и рад Сервисне службе

- Организацијом превентивно-корективних вежби, као обавезних ваннаставних активности у школи, омогућити превенирање телесног деформитета и даље очување и унапређење здравственог статуса

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Обезбеђивање континуитета и квалитета бриге о здравом телесном развоју ученика</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак Обезбеђивање континуитета у планирању корективно-превентивних вежби као обавезних ваннаставних активности, у раду са ученицима са проблемима раста и развоја локомоторног система	- Програми рада Школе садрже / обухватају и програме корективно-превентивних вежби
2. задатак Осавременавање техничких услова за спровођење корективно-превентивних вежби – замена/поправка дотрајалих справа и набавка нових реквизита	- Уређен и додатно опремљен трим кабинет и физкултурна сала справама и реквизитима за корективно-превентивне вежбе

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Ревизија програма корективно-превентивних вежби и уклађивање годишњег планирање, обухватом садржаја корективно-превентивних вежби у делу мера здравствене заштите (брига о здравом телесном развоју)	Наставници физичке културе, Тима за школски програм, Тим за годишњи план	мај – август 2016, 2017	- Ревидиран програм превентивно-корективних вежби, као саставни део Школског програма - Годишњи план, са корективно-превентивним вежбама као

ученика)			обавезном ваннаставном активношћу
2. Израда плана замене / репарације дотрајалих справа и реквизита за вежбања ученика	Наставници физичке културе, директор, правно-финансијска служба	новембар 2015. – јануар 2016.	- План замене / репарације дотрајалих справа и реквизита за вежбања ученика усклађен са актуелним финансијским планом у делу трошкова наставне опреме
3. Замена / репарација дотрајалих справа и реквизита за вежбања (у обиму до 30% од неамортизоване вредности постојећих ресурса)	директор, правно-финансијска и техничка служба	април 2016. – август 2016.	- Поправљени / замењени комади наставне опреме: тренажер, трим трака, рипстол за вежбе кичме
4. Набавка нових реквизита за вежбање: реквизити за вежбе у води и реквизит „флекси бар“	директор, правно-финансијска служба	новембар 2016 – децембар 2016.	- Набављени реквизити за вежбе у води - Набављен флекси бар
5. Израда паноа са вежбама	Наставници физичке културе	јануар 2016 – март 2016	- Израђен пано са прегледом / илустрацијама вежби
6. Обука наставника за рад са новим реквизитима по програму акредитованог семинара	Наставници физичке културе, директор	март 2017. – мај 2017.	- Реализован програм скредитоване обуке за коришћење нових реквизита за 2 наставника физичке културе
7. Реализација програма корективно превентивних вежби у новим материјално-техничким и организационим условима	Наставници физичке културе	јануар 2017. – на даље (у континуитету)	- Рад са ученицима у новом и доатно опремљеном трим кабинету (еиденције и извештаји о образовно-васпитном раду)

Показатељ 4.2: У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика

- Радити на континуираном припремању и оспособљавању ученика школе за каријерно вођење и сагледавање перспективе будућег живота

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Помоћ и подршка ученицима у осмишљавању и креирању плана личног и професионалног развоја (каријерно вођење и сагледавање перспективе будућег живота)</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Подршка ученицима у осмишљавању и креирању плана личног и професионалног развоја кроз тимско вођење поступка професионалне оријентације	- Извесност одлуке појединог ученика о наставку даљег школовања и стручног оспособљавања
2. задатак: Унапредити систем информисања ученика о могућностима даљег школовања и оспособљавања за рад	- Укупно веће познавање заинтересоване и шире друштвене јавности о делатности школе и могућностима у делу средње стручног образовања
3. задатак: Обухват ученика из других образовних установа за наставак школовања у нашој установи	- Пораст броја ученика у средњој школи (са пројекцијом уписа два одељења у ОР разред)

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Ревизија Плана професионалне оријентације и каријерног вођења и увођење концепта индивидуалног планирања професионалне оријентације и каријерног вођења	Тим за каријерно вођење, психолог	новембар 2015. – јануар 2016.	- Ревидиран план професионалне оријентације и каријерног вођења
2. Израда индивидуалних портфолија професионалног вођења	Тимови за подршку поједином ученику, одељенске старешине, психолог	фебруар 2016. април 2016 и на даље (у континуитету за сваку генерацију по истој динамици)	- Индивидуално формиран портфолији за ученике завршних разреда, са планом професионалне оријентације и прегледом активности на каријерном вођењу
3. Обезбеђивање видљивости школе у штампаним и електронским медијима, обележавањем објекта, дистрибуцијом лифлета и таргетирање информације према потенцијалним ученицима у редовним	Актив наставника средње школе, тим за каријерно вођење	октобар 2015 – јун 2016. и на даље (у континуитету)	- Објекат школе обележен обавештењима о делатности и понуди школовања - Реализовани прилози и обавештења

школама			- Лифлети и инфо материјали, - Оглашавања на сајту школе
4. Активно мобилисање ученика редовних школа са сметњама у развоју и потврђеном историјом неуспеха за наставак школовања у нашој установи	Инклузивни тим школе, Тим за каријерно вођење, тимови редовних образовних установа	март 2016. мај 2016. и на даље (у континуитету за сваку генерацију)	- Записници са састанака, подаци о оствареним контактима са породицама потенцијалних ученика - Број накнадно уписаних ученика
5. Усклађивање плана уписа са пројекцијама очекиваног броја ученика у средњој школи	Директор школе, Стручни органи	јун 2016., 2017. 2018.	- План уписа за наредну школску годину, са подацима о заинтересованости потенцијалних ученика

Показатељ 4.3: У школи функционише систем подршке деци из осетљивих група

- Подршка раду и развоју ученика са сложеним сметњама и неповољним социо-економским приликама, кроз дужи временски обухват у оквиру групе продуженог боравка, са пратећим садржајем услуга и активности (организовање ваннаставног учења, спровођење мера индивидулане корективно – терапијске подршке и структурисано коришћење слободног времена)

Развојни циљ(еви)	
Циљ: <i>Дужи временски обухват ученика у оквиру рада продуженог боравка, кроз организовање ваннаставног учења, спровођење мера индивидулане корективно – терапијске подршке и структурисано коришћење слободног времена⁵</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Организовање рада продуженог боравка, са пратећим садржајем услуга и активности	- Организован рад продуженог боравка у школи
2. задатак: Обезбеђивање континуитета рада продуженог боравка	- Активности образовно-васпитног рада у продуженом боравку су саставни део Годишњег планирања рада Школе

⁵ Школа је у процедури пробављања сагласности за реализацију програма рада продуженог боравка. Све припремне радње су реализоване и очекује се давање сагласности за почетак рада продуженог боравка са све групе (по 15-так ученика), до средине септембра 2015. Планирање промена у вези са развојним циљем организовања рада продуженог боравка зависи од добијања сагласности Министарства.

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Организовање постојећих и обезбеђених ресурса школе, неопходних за рад продуженог боравка	Директор, Натавничко веће, административно- техничка служба и наставници задужени за рад у продуженом боравку	август 2015. – септембар 2015.	- Опремељен и уређен простор продуженог боравка - Ангажовани наставници за рад у боравку - Програм рада продуженог боравка
2. Формирање две групе ученика – корисника продуженог боравка	Одељенска већа, наставници задужени за рад у продуженом боравку	септембар 2015	- Листа ученика – корисника млађе и старије групе продуженог боравка
3. Рад са ученицима – корисницима продуженог боравка у две групе	Наставници задужени за рад у продуженом боравку	октобар 2015 – јун 2016 (и на даље, у континуитету)	- Евиденције рада - Продукти рада са ученицима у продуженом боравку
4. Планирање образовно-васпитног рада Школе, у које се укључује и програм рада продуженог боравка	Тим за израду Школског програма и Тим за израду Годишег плана рада школе	јун 2016 – август 2016 (и на даље, у континуитету)	- Школски програм обухвата програм продуженог боравка - Годишњи план садржи планирање рада продуженог боравка

7.4. Област 5 – ЕТОС

Показатељ 5.2: Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу

- Потребно је наставити континуитет учешћа ученика школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: Афирмација јавне делатности школе, кроз резултате и постигнућа ученика	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Мотивисање ученика и наставника за давање активног доприноса у афирмацији живота и рада школе	- Пораст интересовања ученика и наставника за укључивање у слободне и ваннаставне активности и припрему за учешће на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва – већи број ученика чланова секција
2. задатак: Повећање информисаности јавности о резултатима рада и достигнућима ученика школе	- Видљивост резултата и постигнућа школе у штампаним и електронским медијима, и препознатљивост успеха школе и локалној заједници

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Ревизија програмских садржаја и активности ученичких секција, корелација и повезивање са потребама опште информисаности и сналажења у социјалним ситуацијама	Руководоци секција, Тим за Школски програм, директор, психолог	септембар 2015. – децембар 2015.	- Ревидирани и оперативно разрађени програми секција, са прегледом јавних активности и манифестација у промовисању резултата рада (секције)
2. Реализација програма слободних ваннаставних активности (ученичке секције и припремање ученика за такмичења)	Руководоци секција	јануар 2016. – мај 2016. (и на даље, у континуитету)	- Извештаји о реализацији програма секција, са прилозима дешавања у оквиру активности б. – промовисање резултата и постигнућа школе

3. Организовање интерних такмичења и радионица у области креативног и радног стваралаштва, рекреације и спорта;	Руководоци секција, одељенске старешине, ученици	фебруар 2016. - мај2016., фебруар 2017. - мај2017., фебруар 2018. - мај2018.	- Програм активности, материјал за реализацију активности - Листа учесника - Прилози и продукти рада
4. Обезбеђивање услова за континуирано учешће школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва	Директор, руководиоци секција	јаунар – април 2016., 2017., 2018.	- Обезбеђена буџетска средства, сагласности и дозволе за учешће на такмичењима, сусретима
5. Активно учешће школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва	Руководоци секција, директор, ученици	април –мај 2016., 2017., 2018.	- Програм такмичења, сусрета, билтени и информатори - Листа учесника - Прилози докумената са такмичења и остварени резултати ученика (учесника)
6. Промовисање резултата и постигнућа школе, кроз организовање тематских изложби радног и уметничког стваралаштва, ученичке приредбе, пригодне спортске манифестације и сусрете, и обавештавање јавности путем штампаних и електронских медија	Руководоци секција, директор, тим за маркетинг школе	јун 2016., 2017., 2018 и поводом прилика	- Програм јавне манифестације - Материјали и средства за реализацију догађаја - Извештај о реализацији догађаја, вест, медијски прилог

Показатељ 5.3: Школа је безбедна средина за све

- Организовати и обогатити понуду активности на превенирању насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима

Развојни циљ(еви)	
<u>Циљ 1:</u> Квалитетан и садржајан превентивно-васпитни рад са ученицима на развоју и унапређивању вештина комуникације и креативне употребе времена	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак Јасно дефинисање и приказ прихваћених норми понашања у различитим социјалним	- Видљивост и разумљивост правила понашања у школи

ситуацијама	
2. задатак: Усвајање вештина за креативно решавање сукоба и разумевање моралних дилема ученика	- Смањење броја сукоба и непожељних облика понашања у школи

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Ревизија програмских садржаја и активности у области превенције ризичних и непожељних понашања и корелација са захтевима сналажења у социјалним ситуацијама	Тим за безбедност и заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања, Одељенске старешине, психолог	фебруар 2016. мај 2016.	- Ревидиран програм мера и активности за превенцију заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања
2. Континуирано подучавање ученика о врстама насиља, начину препознавања и последицама насиља, као и о механизмима одбране у таквим ситуацијама (на нивоу одељенске заједнице, кроз Ученички парламент, индивидуални рад са наставницима, психологом,...)	Тим за безбедност и заштиту ученика од насиља, злостављања, занемаривања, Одељенске старешине, психолог	септембар 2015. – јун 2016, и на даље, у континуитету	- Програми рада Одељенских заједница са садржајима на теме у области превентивно-васпитни рад са ученицима на развоју и унапређивању вештина комуникације и креативне употребе времена - Програм рада Ученичког парламента - Извештаји и реализацији часова одељенских заједница - Извештаји о раду Ученичког парламента
3. Реализација тематских радионица и активности у области тема вршњачко насиље, ризична	Тим за безбедност и заштиту ученика од насиља,	фебруар, март, април 2016., 2017., 2018.	- Програми тематских радионица и активности - Фото и видео

понашања, злоупотреба психоактивних супстанци (као интерна активност и активност гостујућих организација и установа)	злостављања, занемаривања, Одељенске старешине, психолог, гостујући предавачи / радионичари		материјали, прилози са тематских радионица

Показатељ 5.4: Школски амбијент је пријатан за све

- У школи формирати „Кутак за пријем и окупљања родитеља“

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: <i>Обезбеђивање услова за приватност и слободу ученика и родитеља у решавању појединачних ситуација и проблема</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Формирање и организовање рада „Родитељског кутка“ – за пријем и окупљања родитеља / старатеља	- Уређен и опремељен простор „родитељског кутка“, са обезбеђеном организацијом рада
2. задатак: Анимирање родитеља за коришћење и окупљање у простору „Родитељски кутак“	- Повећана редовност родитеља/старатеља у посети школи (за 20-40%) - Пораст броја родитељских иницијатива и ангажовања у давању квалитета за унапређење рада и живота у школи

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Проналажење и одабир простора школе за окупљање и организовање рада са родитељима	Директор, Педагошки колегијум, административно - техничка служба	новембар-децембар 2015.	- Простор одабран за намену „Родитељски кутак“
2. Уређење и опремање простора „Родитељски кутак“, са наменом пријема и окупљања родитеља	Директор, административно - техничка служба	јануар – фебруар 2016.	- Уређен и опремељен простор „Родитељски кутак“
3. Организовање рада простора „Родитељски кутак“, са израдом плана намене и рада	Директор, психолог, руководиоци одељенских већа	март – април 2016.	- План рада и намене простора „Родитељски кутак“
4. Анимирање и усмеравање	Директор,	ма 2016. – и на	- Евиденција о посети

родитеља на коришћење простора „Родитељски кутак“ и активно коришћење	психолог, руководиоци одељенских већа	даље, континуирано	родитеља школи - Евиденција о коришћењу простора - Број поднетих примедби, предлога и иницијатива од стране родитеља / старатеља

Показатељ 5.5: У школи је развијена сарадња на свим нивоима

- Активно информисање родитеља/старатеља и шире јавности о животу и раду школе, организацијом обележавања значајних датума у области положаја и права деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, реализацијом програма јавне и културне делатност школе, планирањем јавних промотивних акција

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: Видљивост живота и рада школе – повећано интересовање и размевање јавности локалне заједнице у целини ⁶	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Унапређење квалитета информисања родитеља и заинтересоване јавности о раду и животу школе	- Доступност информација о животу и раду школе путем огласних табли, обавештење и средстава информисања
2. задатак: Активно учешће школе у јавном животу и дешавањима на нивоу локалне заједнице	- Заступљеност школе у животу локалне заједнице, исказана бројем јавних манифестација и догађаја са учешћем школе (у својству носиоца или учесника)

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Израда плана за видљивост и обавештавања родитеља и заинтересоване јавности о раду и животу школе	Тим за маркетинг школе	август 2015., 2016., 2017	- Израђен план за видљивост и обавештавање родитеља и заинтересоване јавности о раду и животу школе
2. Постављање табли за информисање и	Тим за маркетинг	октобар 2015. – децембар	- Израђене и постављене огласне

⁶ У тесној корелацији са циљем „Афирмација јавне делатности школе, кроз резултате и постигнућа“, за показатељ Показатељ 5.2: Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу. Активности промотивно – информативног карактера омогућују остваривање два развоја циља за област Етос.

обавештавање: улазна табла са подацима о школи; табла са огласима и вестима; табла обавештења о кућном реду; табла ученичких радова и призора из живота и рада ученика школе;	школе, психолог, директор, секција ученика машинског смера	2015.	табле: улазна табла са подацима о школи (1); табла са огласима и вестима (1); табла обавештења о кућном реду (3); табла ученичких радова и призора из живота и рада ученика школе (2)
3. Организовање и реализација програма јавних и културних манифестација школе, у промовисању резултата и потигнућа ученика	Руководоци секција, директор, тим за маркетинг школе, установеи организације у локалној заједници	јун 2016., 2017., 2018 и поводом прилика	- Програм јавне манифестације - Материјали и средства за реализацију догађаја - Извештај о реализацији догађаја, вест, медијски прилог
4. Активно учешће школе у обележавању значајних датума поводом дана особа са инвалидитетом, у вези са промовисањем хуманих и демократских вредности у очувању животне средине, заштити људских права и сл., кроз реализацију погодних програма и манифестација, учешће на тематским скуповима	Тим за маркетинг школе, психолог, директор, секција „Дечији савез“, установе и организације у локалној заједници	у време значајних датума, према плану маркетинг и јавних активности школе	- Програм обележавања значајних датума, са листом значајних датума - Материјали и средства за реализацију догађаја - Извештај о реализацији догађаја, вест, медијски прилог
5. Активно ажурирање и обогаћивање садржаја веб странице школе	Тим за маркетинг школе и Тим за уређивање и одржавање веб странице школе	септембар 2015. – континуирано током целе године	- Веб страница школе, редовно ажурирана и допуњена новим информацијама
6. Редовно информисање јавности о догађајима и активностима школе, резултатима и постигнућима ученика школе, путем штампаних и електронских медија	Тим за маркетинг школе и Тим за уређивање и одржавање веб странице школе	септембар 2015. – континуирано током целе године	- Медијски прилози и информације, по броју, обиму и садржају: фотографије, текстуалне весте, видео прилози

7.5. Област 7 – РЕСУРСИ

Показатељ 7.2: Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе

- Предузимати активности на стручном усавршавању и напредовању запослених, реализацијом програма акредитованих обука и семинара и кроз облике активности стручног усавршавања у установи

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: Квалитет и стручност у раду са децом и ученицима са сложеним и вишеструким сметњама	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Унапређење стручних компетенција запослених, кроз реализацију програма стручног усавршавања, у складу са потребама и захтевима рада	- Стручни кадар школе оспособљен, остручен у примени нових метода спровођењу организације рада са децом са сложеним и ившеструким сметњама
2. задатак: Припремање школе за проширење делатности и конкурентност услуга, увођењем нових програма рада ⁷	- Испуњеног услова кадровске организације рада у поступку добијања верификације за увођење нових програма рада

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Прикупљање расположивих open source информација и материјала о могућностима и начинима примене Монтесори метода и метода Сензомторне интеграције у раду са децом са сложеним и вишеструким сметњама у развоју (база искуства и знања у примени наведених метода)	Актив наставника нижих и виших разреда Актив наставника индивидуалне наставе	децембар 2015. – фебруар 2016. (и на даље у континуитету)	- База информација и материјала, примера методских решења и поступака у примени Монтесори методаи метода Сензомторне интеграције у раду са децом са сложеним и вишеструким сметњама у развоју
2. Обезбеђивање средстава и одабир наставника за похађање програма акредитованих обука у	Директор, стручни органи, Донатор / локална	март 2016. – август 2016.	- Обезбеђена новчана средства - Уговори о реализацији обука

⁷ Активности на стручном усавршавању запослених су део активности на проширењу делатности школе, у вези са развојним циљем: Обезбеђивање могућности за обухват већег броја деце и ученика у образовно-васпитни рад у школи, област 1 – Школски програм и годишњи план рада, показатељ 1.4

примени нових метода рада	самоуправа		
3. Реализација програма акредитованих обука за примену елемената Монтесори метода у раду са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју	Одабрани наставници по закључку / предлогу стручних органа	Септембар 2016. – март 2017.	- Програми обука - Сертификати са обука - Материјал добијени на обукама
4. Реализација програма акредитованих обука за примену метода сензомоторне интеграције и рад у сензорној соби са децом са сложеним и вишеструким сметњама у развоју	Одабрани наставници по закључку / предлогу стручних органа	Септембар 2016. – март 2017.	- Програми обука - Сертификати са обука - Материјал добијени на обукама
5. Реализација интерних обука и презентација у примени нових метода рада и терапијске подршке ученицима са сложеним и вишеструким сметњама	Наставници са завршеним обукама, стручни органи школе		- Програм интерне обуке/презентације - Материјали и прилози - Листа учесника
6. Организација и спровођење мера додатне терапијске и специјализованог стручног са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама	Наставници са завршеним обукама, наставници школе	Септембар 2017. – на даље, у континуитету	- Школски програм са изменом и допуном са програмским садржајима мера додатне подршке у примени елемената Монтесори метода и метода Сензомотне интеграције

- Подстицати запослене на развој ауторских програма стручног усавршавања у области образовања, са могућношћу акредитације код ЗУОВ-а, кроз активности на нивоу стручних органа и актива унутар школе

Развојни циљ(еви)	
Циљ 2: Афирмација школе као установе која се бави стручним усавршавањем и подршком за развој кадрова у области инклузивног образовања и мера додатне подршке	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Подршка и подстицање запослених у развоју ауторских програма стручног усавршавања у образовању	- Развијен најмање један ауторски програм чији је носилац Школа, поднет код ЗУОВ-а ради акредитације
2. задатак:	- Успешно акредитован један ауторски

Акредитација једног или више ауторских програма стручног усавршавања у области образовања код ЗУОВ ⁸ -и почетак давања обука другим установама / организацијама	програм чији је носилац Школа, и који е може нудити ради обуке запослених у другим установама / организацијама

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Позив запосленима у Школи за израду ауторских програма стручног усавршавања у образовању	Тим за стручно усавршавање запослених, стручни орган, директор, наставници	октобар 2015.	- Обавештење / позив - записник са седнице стручног органа - Интерни правилник о стручном усавршавању
2. Ангажовање запослених (у групи или појединачно) на припреми програма стручног усавршавања теме у области инклузивног образовања	Стручно веће, Тим за стручно усавршавање запослених	новембар 2015. – септембар 2016., новембар 2016. – септембар 2017., новембар 2017. – август 2018.;	- Предлог/предлози ауторских програма за стручно усавршавање, са квалитетом и формом по захтевима поступка акредитације
3. Одлучивање на стручним органима и избор између понуђених програма, за које Школа преузима да буде носилац пред ЗУОВ-ом	Директор, Тим за стручно усавршавање запослених, Стручно веће	октобар 2016., 2017..	- Опредељен, опремљен и уређен кутак за реализацију програма животних вештина
4. Припрема документације, пријављивање и процедура одобравања предложеног програма стручне обуке пред Комисијом за акредитацију ЗУОВ-а	Директор, Тим за стручно усавршавање запослених, Стручно веће, административна служба школе	новембар, децембар 2016., 2017.	- Припремљена Документација за акредитацију програма - Потврда о пријави
5. (У случају прихватања / давања акредитације) за предложени програм обавештавање других образовних установа о понуди акредитованог програма Школе	Реализатори програма, Тим за стручно усавршавање запослених, административна служба	јануар 2017., - на даље у континуитету	- Решење, одлука о прихватању програма - Каталог акредитованих програма обуке са програмима испред ШОСО „Видовдан“
6. Пружање акредитованих обука запосленима у другим образовним установама /	Реализатори, административна служба	фебруар 2017., - на даље у континуитету	- Уговори о пружању обуке другим установама / организацијама

⁸ ЗУОВ – Завод за унапређење образовања

организацијама			- Евалуације и попуњени упитници учесника - Продукти и прилози са реализованих обука

Показатељ 7.3: У школи су обезбеђени / постоје материјално-технички ресурси (простор, опрема и наставна средства)

- Ангажовање Школе на обезбеђивању и унапређивању материјално техничких услова за пружање услуга специјализоване образовне и развојно-терапијске подршке деци и ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју

Развојни циљ(еви)	
Циљ 1: <i>Обезбеђивање материјално-техничких услова у школи за реализацију програма животних вештина у раду са ученицима са сложеним и вишеструким сметњама⁹</i>	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Формирање и опремање наменски уређеног и опремљеног кабинета за тренинг животних вештина	- Формиран и опремљен кабинет животних вештина

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Одабир кабинета за тренинг животних вештина, са наменом за наставу предметног подручја / области „Практичан рад“	Директор, Стручно веће, Тим за израду програма животних вештина	мај 2016.	- Наменски одређен простор
2. Опремање кабинета мобилијаром, електричним уређајима и приручним средствима, са применом у стандардном домаћинству (расположиви ресурс школе)	Директор, административно-техничка служба, Тим за израду програма животних вештина	јун – август 2016.	- Обезбеђен мобилијар, електрични апарат, средства и реквизити са наменом коришћења у кабинету
3. Утврђивање намене и израда плана коришћења	Директор, административно-	септембар 2016.	- Израђен план коришћења

⁹ Развојни циљ је у директној корелацији са циљем „Подршка ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју у овладавању животним вештинама за постизање самосталности у оквирима непосредног окружења“, за област 2 – Настава и учење, показатељ 2.2.

кабинета у наставном раду и ваннаставном учењу (тренингу)	техничка служба, Тим за израду програма животних вештина		кабинета

Развојни циљ(еви)	
Циљ 2: Обезбеђивање материјално-техничких услова у школи за реализацију Монтесори програма подршке на подстицању сензомоторног (психомоторног) развоја ученика са сложеним и вишеструким сметњама¹⁰	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Опремање наменски одабране учионице Монтесори материјалима и средствима за потребе активности на подстицању сензомоторног (психомоторног) развоја деце са сложеним и вишеструким сметњама ¹¹	- Организован и опремљен Монтесори кутак у школи

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Одабир учионице за формирање Монтесори кутка, са наменом рада у мањим групама	Директор, Стручно веће	октобар 2015.	- Наменски одређен простор
2. Опремање Монтесори кутка претходно обезбеђеним материјалима и дидактичким средствима (расположиви ресурс школе)	Директор, административно-техничка служба, актив наставника нижих разреда, наставник психомоторне реедукације	новембар 2015.	- Обезбеђен Монтесори материјал и реквизита - Обезбеђен пратећи мобилијар и кутије за одлагање и сепарацију материјала
3. Утврђивање намене и израда плана коришћења Монтесори кутка у наставном раду и ваннаставном учењу (тренингу)	Директор, актив наставника нижих разреда, наставник психомоторне реедукације	децембар 2015.	- Израђен план коришћења учионице са Монтесори кутком

¹⁰ Развојни циљ је у директној корелацији са циљем „Унапређење начина(метода) рада и подстицања психомоторног развоја ученика са сложеним и вишеструким сметњама“, за област 2 – Настава и учење, показатељ 2.2.

¹¹ Задатак је у значајној мери реализован јер је ангажовањем директора школе обезбеђена донација за набавку Монтесори материјала за развој математичког мишљења

Развојни циљ(еви)	
Циљ 3: Обезбеђивање материјално-техничких услова у школи за реализацију терапијског програма сензомоторне интеграције на подстицању сензомоторног (психомоторног) развоја деце са сложеним и вишеструким сметњама	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Формирање наменски уређеног и опремљеног кабинета за реализацију терапијског програма „Сензомоторне интеграције“ (сензорна соба) ¹²	- Формирана и опремљена сензорна соба

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Одабир и адаптација простора са наменом кабинета за вежбе сензомоторне интеграције (сензорна соба)	Директор, техничка служба	септембар 2015.	- Наменски одређен простор
2. Опремање простора и инсталирање опреме за сензорну собу (у складу са претходном спецификацијом и планом потреба тражене опреме)	Директор, административно-техничка служба, изабрани понуђач за опремање сензорне собе	октобар - новембар 2015.	- Уређен и опремљен простор (у складу са планом потреба тражене опреме)
3. Реализација иницијалне обуке за техничко коришћење опреме у сензорној соби	Изабрани понуђач за опремање сензорне собе, задужени наставници за контролу коришћења сензорне собе	новембар 2015.	- Иницијалну техничку обуку за коришћење опреме у сензорној соби примило 4-ро задужених наставника
4. Израда плана коришћења сензорне собе у ваннаставном терапијском раду (тренингу) ¹³	Директор, актив наставника нижих разреда, наставник психомоторне редукације	децембар 2015.	- Израђен план коришћења сензорне собе и обезбеђена евиденција рада

¹² Ангажовањем директора и наставнице Ракић Наташе обезбеђена страна донација физичког лица за набавку и опремање сензорне собе у школи

¹³ Квалитета рада и коришћење опреме у сензорној соби непосредно зависи од реализације циља "Квалитет и стручност у раду са децом и ученицима са сложеним и вишеструким сметњама", активност 4. - Реализација програма акредитованих обука за примену метода сензомоторне интеграције и рад у сензорној соби са децом са сложеним и вишеструким сметњама у развоју, показатељ 7.2

Развојни циљ(еви)	
Циљ 4: Осавремењивање и унапређења услова за реализацију програма практичне наставе у средњој школи	
Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Даље осавремењивање и техничко опремање радионице за практичну наставу за смер машинство и обрада метала	- Унапређени услови за реализацију практичне наставе за смер машинство и обрада метала
2. задатак: Даље осавремењивање и техничко опремање радионице за практичну наставу за смер текстилство и кожарство	- Унапређени услови за реализацију практичне наставе за смер текстилство и кожарство

План активности:			
Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Анализа стања опреме, машина и алата у радионици за практичну наставу за смер машинство и обрада метала – преглед приоритетних потреба за поправкама и набавкама	Наставници стручних предмета и праксе на смеру машинство и обрада метала	септембар-октобар 2015.	- Попис стања опреме и машина - Аналитички преглед и нацрт приоритета у плану набавке
2. Израда плана набавки у опремању машинске радионице	Наставници стручних предмета и праксе на смеру машинство и обрада метала, директор, административна служба	новембар-децембар 2015., 2016.	- Одобрен План набавки, са одређеним буџетским средствима на позицији „машине и опрема“
3. Набавка недостајуће опреме за машинску радионицу	директор, административна служба	фебруар – децембар 2016., 2017	- Документација за процедуру јавне набавке - Набављена опрема и машине за машинску радионицу
4. Анализа стања опреме, машина и алата у радионици за практичну наставу за смер текстилство и кожарство – преглед приоритетних потреба за поправкама и	Наставници стручних предмета и праксе на смеру текстилство и кожарство	септембар-октобар 2015.	- Попис стања опреме и машина - Аналитички преглед и нацрт приоритета у плану набавке

набавкама			
5. Израда плана набавки у опремању текстилне радионице	Наставници стручних предмета и праксе на смеру текстилство и кожарство, директор, административна служба	новембар-децембар 2015., 2016.	- Одобрен План набавки, са одређеним буџетским средствима на позицији „машине и опрема“
6. Набавка недостајуће опреме за текстилну радионицу	директор, административна служба	фебруар – децембар 2016., 2017	- Документација за процедуру јавне набавке - Набављена опрема и машине за текстилну радионицу

Развојни циљ(еви)

Циљ 5: Обезбеђивање могућности за извођења наставе физичког васпитања на отвореном простору

Задаци	Критеријуми успеха
1. задатак: Реконструкција спортског терена у дворишту школе	- Реконструисан спортски терен у дворишту школе за наставу физичког васпитања

План активности:

Активности	Носиоци активности	Време реализације	Средства провере
1. Припрема идејног решења и пројектно техничке документације (предмер и предрачуна радова)	Наставници физичке културе, директор, ЈП Дирекција за изградњу Бора	Мај – јун 2016.	- Пројектно техничка документација са предмером и предрачуном радова за реконструкцију спортског терена у дворишту Школе
2. Прикупљање потребних дозвола	Директор, административна служба	Јул – август 2016.	- Дозволе и сагласности за обављање радова
3. Обезбеђивање финансија	Директор, административна служба, потенцијални донатор	Септембар – децембар 2016.	- Одобрени буџет са позицијом средстава за намене реконструкције спортског терена
4. Расписивање тендера и	Директор,	Март - април	- Документација за

одабир извођача	административна служба	2017.	понуђаче - Записници и одлука о избору - Уговор за извођачем радова
5. Радови на реконструкцији спортског терена	Изабрани извођач радова	Мај 2017.	- Завршени грађевински радови
6. Набавка и/или израда реквизита	Наставници физичког васпитања, Директор, административно-техничка служба	Јун 2017.	- Документација за понуђаче - Записници и одлука о избору - Уговор за добављачем реквизита
7. Обележавање спортског терена и постављање реквизита	Изабрани извођач радова	Јул 2017.	- Постављени реквизити и завршено обележавање терена

8. Планови и мере обавезни у реализацији Развојног плана школе

У складу са чланом 26., Закона о основном образовању и васпитању („Сл гласник РС“ 55/203) и чланом 9 Закона о средњем образовању и васпитању („Сл гласник РС“ 55/203) Развојни план школе садржи и:

- 1) Мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту;
- 2) Мере за унапређивање доступности одговарајућих облика подршке и разумних прилагођавања и квалитета образовања и васпитања за децу и ученике којима је потребна додатна подршка;
- 3) Мере превенције насиља и повећања сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима;
- 4) Мере превенције осипања ученика;
- 5) Друге мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета;
- 6) План припреме за завршни испит;
- 7) План укључивања школе у националне и међународне развојне пројекте;
- 8) План стручног усавршавања наставника, стручних сарадника и директора;
- 9) Мере за увођење иновативних метода наставе, учења и оцењивања ученика;
- 10) План напредовања и стицања знања наставника и стручних сарадника;
- 11) План укључивања родитеља, односно старатеља у рад школе;
- 12) План сарадње и умрежавања са другим школама и установама;

Планови и мере, као обавезни део Развојног плана, одређују оперативну реализацију активности којима се доприноси успешнијој организацији живота и рада у школи. Саставни део Развојног плана су и мерила за праћење остваривања развојног плана, са предлогом постпака у еволуацији.

8.1. Активности на спречавању насиља — превенција

Превентивне мере састоје се од:

- Стручног усавршавања запослених са циљем стицања знања и развијање вештина за конструктивно реаговање на насиље и за благовремено уочавање понашања која указују да дете трпи или чини насиље (кроз обуке, предавања, семинаре, израдом брошура, лифлета...);
- сталног обучавања ученика и родитеља да препознају насиље и да на њега одговарајуће реагују, сарадње са ученицима током планирања и реализације превентивних активности;
- Мониторинг насилних облика понашања од стране задужених ученика ;
- Јасно дефинисана правила понашања у школи, њихова доследна примена, последице кршења правила;
- Развијање социјалних и комуникацијских вештина код деце и ученика са циљем бољег разумевања себе и других, изградњу позитивних односа са другима, прихватање одговорности за исказана осећања и управљање својим понашањем (кроз организовање радионица, индивидуалних и групних разговора, на часовима одељенског старешине и од стране психолога);
- Помоћ деци и ученицима у превазилажењу школског неуспеха;

- сарадње с родитељима, локалном заједницом и другим институцијама (Дом здравља, Центар за социјални рад, МУП);
- стална дежурства запослених у установи;
- одговарајуће осветљење у згради и дворишту, ограђено и безбедно двориште, обилажење школе од стране школског полицајца;
- активно учешће деце/ученика (партиципација) у планирању и реализацији превентивних активности (спортска такмичења, обележавање пригодних датума нпр. Дечија недеља, Дан школе, посете позоришним и биоскопским представама, учешће на изложбама ликовних радова, акције ученичког парламента...);
- разноврсну понуду слободних и ваннаставних активности за структурирање слободног времена ученика;
- формиран Тим за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања а подаци о члановима тима (имена, контакт телефони), као и бројеви телефона релевантних служби (дом здравља, хитна помоћ, полицијска станица, центар за социјални рад) истакнути на видном месту, како би били доступни свима.

8.2. Мере превенције осипања броја ученика

У ШОСО „Видовдан“ у Бору учева се, као и у другим школама у граду, одређено смањење броја ученика. Један од разлога је одлазак деце у иностранство. Родитељи често одлазе код родбине која живи у иностранству а потом за њима иду и деца па и целе породице. Девојке често напуштају школу због удаје. Мањи број ученика средње школе одустаје од образовања јер није заинтересован за школовање, у првом реду због тога јер не очекују да ће им то омогућити сталан посао, већ радије прихватају сезонске послове, брање воћа, вађење кромпира и слично, јер им то омогућава да прехране своје породице, које су често корисници социјалне помоћи. То их доводи у ситуацију да чине велики број изостанака из школе.

Школа је увек имала максимално разумевање за социјалне прилике ученика и њихових родитеља, па је тако оправдаван одређени број изостанака од стране одељењских старешина и директора школа у складу са законом.

Кораци у превенцији осипања броја ученика

- Први корак у превенцији биће **формирање Тима** који ће пратити број ученика у школи и предлагати одређене мере
- Тим ће израдити свој **План**
- Тим ће **пратити** тачан број ученика који је дошао у нашу школу као и број ученика који је отишао из наше школе, са констатацијом из којих разлога су ученици напустили школу.
- **Сарадња са породицама** у којима живе ученици а посебно са породицама ученика који су у хранитељским породицама (Охрабрујуће је да број ученика расте када је реч о ученицима из других градова. Наиме одређени број ученика, захваљујући активностима Центра за социјални рад у Бору бива смештен у **хранитељске породице**. Породице, старатељи деце, редовно сарађују са школом тако да деца у овим породицама имају адекватан

надзор, што и резултира завршетком њиховог школовања и оспособљавањем за одређена занимања.)

- **Осавремењавање школе** и побољшање материјално техничких ресурса (Сама школа, поготову у последње време, обезбедила је бројне садржаје којима ће се допринети квалитету рада школе а што ће бити веома примамљиво за ученике. Ту мислимо на дигитални кабинет, кабинет за асистивну технологију, „интерактивну таблу“, и бројну другу опрему и реквизите.
- **Израда Плана рада тима за школски спорт и спортске активности** (Посебна пажња посветиће се спортским активностима ученика, који компензирајући интелектуалну сверу налазе пуну афирмацију у спортским активностима. Носиоци израде плана биће професори физичког васпитања)
- **Стручно усавршавање наставника школе.**
Тим за превенцију осипања броја ученика уско ће сарађивати са стручним органима школе у вези стручног усавршавања наставника.

Носиоци активности: Тим за превенцију осипања броја ученика

Време: Током године у континуитету

Критеријуми успеха: Већи број ученика завршава школовање

8.3. Мере усмерене на достизање циљева образовања и васпитања који превазилазе садржај појединих наставних предмета

ШОСО „Видовдан“ у свом раду остварује неколико програма. Први је Националан план и програм за ученике од првог до четвртог разреда. Ученици који теже савлађују овај програм и ученици са вишеструким сметњама раде према индивидуалном образовном плану који се ради након добијања мишљења Интерресорне комисије, уз сарадњу Инклузивног тима школе и родитеља.

Други програм који школа остварује је програм за рад са ученицима са лаким менталним сметњама који похађају ученици од петог до осмог разреда.

Трећи програм је програм средње школе: образовни профили: Машинство и обрада метала- занимање бравар и Кожарство и текстилство – занимање шивач текстила. И у овом делу постоји могућност израде Индивидуалног образовног плана за ученике који не могу да прате програм у целини.

У школи ради и одељење за рад са децом са умереним и тежим сметњама у развоју. Рад са овом децом такође се одвија по посебним програмима и плановима рада.

У циљу омогућавања максималних образовних постигнућа ученика омогућен је и прелаз ученика у редовни образовни систем уколико се процени да је то у најбољем интересу детета а родитељи подрже овакав предлог школе и уваже мишљење стручних органа школе.

Ученици који показују одређене склоности на пример из музичке културе или физичког васпитања упућују се у одговарајуће секције и са њима се ради према Плану рада секције.

Они достижу ниво такмичења Републичког нивоа, а у фудбалу, атлетици и стоном тенису били су више пута први у Србији. Ученици средње школе подручија рада машинство и обрада метала, занимање бравар такође учествују на такмичењима и више пута су били први у Републици.

8.4. Мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту

Након завршеног осмог разреда ученици полажу завршни испит.

Од школске 2013./2014. године завршни испит за ученике осмог разреда, поред досадашњих тестова из српског језика и математике, садржи и комбиновани тест који обухвата садржаје из области физике, хемије, биологије, историје и географије (у ШОСО „Видовдан“ ови садржаји изучавају се у оквиру предмета природа и друштво).

У циљу постизања што бољих резултата на завршном испиту и унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту у школи ће се предузети

Мере унапређивања образовно-васпитног рада на основу анализе резултата ученика на завршном испиту:

- Анализа постигнућа ученика на завршном тесту у јуну
- Израда годишњег плана редовне наставе математике, српског језика, природе и друштва поштујући закључке анализе успеха ученика на завршном испиту
- Израда годишњег плана допунске наставе математике и српског језика поштујући закључке анализе успеха ученика на завршном испиту
- Реализација провера знања и анализа постигнућа ученика у односу на завршни тест
- Планирање и реализација оперативних планова наставе математике, српског језика, природе и друштва уз повећање обраде и увежбавања садржаја на којима су ученици показали низак ниво постигнућа на завршном испиту
- Израда плана припремне наставе за завршни испит за ученике осмог разреда
- Реализација и анализа пробних завршних испита у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за ученике осмог разреда
- Реализација и анализа пробних тестова по темама, а у оквиру припремне наставе и појачан рад на областима у којима су ученици показали низак ниво постигнућа
- Упоредна анализа успеха ученика на пробним завршним испитима и на самом завршном испиту
- Анализа усклађености закључених оцена и постигнутих резултата ученика осмог разреда на завршном испиту

План припреме за завршни испит

- Израда годишњег плана редовне наставе математике, српског језика и природе и друштва поштујући закључке анализе успеха ученика на завршном испиту
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: август
- Израда годишњег плана допунске наставе математике, српског језика и природе и друштва поштујући закључке анализе успеха ученика на завршном испиту
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: август
- Реализација почетне провера знања и анализа постигнућа ученика у односу на завршни тест
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: септембар
- Израда плана припремне наставе за ученике осмог разреда
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: септембар
- Планирање и реализација оперативних планова наставе математике, српског језика, природе и друштва уз повећање обраде и увежбавања садржаја на којима су ученици показали низак ниво постигнућа
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: октобар – мај
- Часови припремне наставе за завршни испит за ученике осмог разред заступљене са два часа недељно (време реализације: друго полугодиште)
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: друго полугодиште
- Пробни завршни тест за ученике осмог разреда у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја Р Србије
Носиоци активности: наставници
Време реализације: април – мај
- Анализа постигнућа ученика на пробном завршном тесту
Носиоци активности: наставничко веће, стручно веће, одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: мај
- Часови припремне наставе за завршни испит за ученике осмог разред заступљене са два часа недељно – појачан рад на областима у којима су ученици показали низак ниво постигнућа
Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: мај
- Часови припремне наставе за завршни испит за ученике осмог разред заступљене са два часа дневно – појачан рад на областима у којима су ученици показали низак ниво постигнућа на пробном завршном тесту (време реализације: јун, најмање десет радних дана пре полагања завршног испита)

Носиоци активности: одељењске старешине осмог разреда
Време реализације: јун, најмање десет радних дана пре полагања завршног испита

8.5. План иновативних метода

- Формирање Тима за увођење иновативних метода рада
Носилац активности: директор
Време: август
- Израда плана рада Тима
Носиоци активности: тим за увођење иновативних метода
Време: август
- Израда индивидуалних образовних планова за ученике који не могу да прате све садржаје наставног градива
Носиоци активности: инклузивни тим, родитељи, наставници, психолог
Време: након периода опсервације, а затим тромесечно
- Обука наставника за коришћење савремених наставних метода и средстава (интерактивна табла)
Носиоци активности: наставници који познају одређене програме
Време: по једном у сваком полугодшту
- Обука ученика за коришћење компјутера у раду
Носиоци активности: наставници, ученици
Време реализације: једном у току полугођа
- Обука ученика за коришћење интернета
Носиоци активности: наставници и ученици
Време: једном у сваком полугођу
- Едукација наставника за стручну област
Носиоци активности: наставници, стручно веће, директор
Време: усклађено са временом када се организују обуке
- Обука наставника из области информатичке писмености
Носиоци активности: аутори и реализатори обука на семинарима, наставници
Време: током целел године, према плану обука
- Побољшање знања страних језика за наставнике
Носиоци активности: наставници, професор енглеског језика у школи
Време: једном у другом полугодшту

- Обезбеђење стручне литературе и часописа
Наставници, директор
Време: током целе године у континуитету
- Увид у електронске часописе из области дефектолошке теорије и праксе у земљи и иностранству
Носиоци активности: наставници
Време: током целе године
- Сарадња стручних сарадника и наставника при изради наставних планова а посебно индивидуалних образовних планова.
Носиоци активности: Инклузивни тим, тромесечно
Сарадња наставника и Инклузивног тима у школи
- Додатна подршка ученицима из других борских школа о чему постоје потписани протоколи о сарадњи.
Носиоци активности: наставници који пружају додатну подршку
Време: према распореду наставника
- Угледни часови, као прикладан облик упознавања са иновацијама и подстицање наставника за примену истих
Носиоци активности: наставници, стручно веће, педагошки колегијум
Време реализације: сваког месеца
- Изношење примера добре праксе, нарочито када је реч мултимедијалним презентацијама и њиховој примени са ученицима са сметњама у развоју
Носиоци активности: наставници који познају рад са презентацијама
Време реализације: сваког месеца
- Идентификовање ученика за одређене секције према склоностима
Носиоци активности: наставници који воде одређене секције
Време: септембар, октобар
- Усмеравање ученика да у учењу користе и друге изворе информација сем уџбеника
Носиоци активности: наставници средње школе
Време активности: током године
- Извођење корективних вежби у трим кабинету уз савремена наставна средства и реквизите и дискове са филмовима и вежбама за поједине деформитете
Носиоци активности: наставници физичког васпитања задужени за извођење корективних вежби
Време: на часовима корективних вежби

- Аудитивни записи говора детета са поремећајем изговора гласова, на логопедским вежбама
Носиоци активности: логопеди
Време: према распореду на часовима логопедских вежби
- Информисање родитеља о иновативним методама
Носиоци активности: наставници, стручни сарадници
Време: током целе године

8.6. План сарадње са другим школама

Сарадње ШОСО „Видовдан“ и других школских установа освриваће се у више шправаца

Сарадња са основним школама у Бору

1. Сарадња по питању додатне подршке која се пружа ученицима са сметњама у развоју и учењу о чему постоје потписани протоколи о сарадњи са основним школама у Бору

Носиоци активности: директори, наставници који реализују додатну подршку
Време: према распореду часова

2. Сарадња поводом обележавања значајних датума: Дана школе, обележавање дана Светог Саве и сл. Наступа инклузивног хора ШОСО „Видовда“ и хора основне школе „Вук Караџић“ у Бору

Носиоци активности: наставници школе, ученици обе школе
Време: Поводом значајних датума

3. Сарадња основних школа у оквиру Колегијума директора

Носиоци активности: Колегијум директора
Време: према потреби

Сарадња са средњим школама у граду

Сарадња у оквиру уписне политике, одређивања броја одељења и профила занимања у појединим средњим школама у Бору.

Носиоци активности: Општински органи задужени за образовање, школска управа у Зајечару, директори

Сарадња са предшколским установама у граду

Сарадња ШОСО „Видовдан“ у Бору одвија се и са предшколском установом „Бамби“ на основу протокола о додатној подршци која се пружа деци са сметњама у развоју.

Носиоци активности: директори, наставници који пружају додатну подршку
Време: према распореду током целе године

Сарадња са високошколским установама у Бору

Сарадња са Техничким факултетом у Бору поводом обележавања значајних датума у раду школе и факултета.

Носиоци активности: директор

Време: поводом неког значајног датума у раду школе

Сарадња са високошколским установама ван града

Сарадња са високошколским установама ван града одвија се у два правца:

- Сарадња са Дефектолошким факултетом на коме се наставници едукују у смислу оспособљавања за рад са ученицима са лаким менталним сметњама, зашта добијају Уверење о оспособљености за рад са лако ментално ометеним ученицима.

Носиоци активности: наставници којима је неопходно остручавање

Време: према потреби наставника

- Сарадња са Учитељским факултетима

(Један број наставника школује се на високошколским студијама за стицање звања „професор разредне наставе“)

Носиоци активности: наставници који завршавају одређене факултете

Време: према потреби

- Сарадња са школама за децу сметњама у развоју

ШОСО „Видовдан“ по потреби сарађује са свим установама оваквог типа у земљи а посебно се то односи на школе:

Милан Петровић у Новом Саду, Антон Скала у Београду, Јелена Мајсторовић у Зајечару

Носиоци активности: директор

Време: поводом приредби и других манифестација

Сарадња у оквиру организовања семинара

У оквиру одређених семинара везаних за инклузивно образовање позивају се наставници из других школа у граду а наши наставници такође одлазе на семинаре у другим школама у граду.

Носиоци активности: директор, стручно веће, педагошки колегијум

Време: према договору

8.7. План стручног усавршавања и стицања звања наставника, васпитача и стручног сарадника

1. Израда личних планова професионалног развоја наставника, васпитача и стручних сарадника

Носиоци активности: наставници, стручни сарадници

Време: март 2016.

2. Утврђивање потреба и приоритета на основу исказаних жеља наставника и планова професионалног развоја

Носиоци активности: наставници

Време: март 2016.

3. Стручна усавршавања која предузима установа

- Угледни часови
- Излагања на састанцима стручних органа

- Презентовање истраживачких делатности у установи
- Стручно усавршавање које је припремљено у установи у складу са потребама

Носиоци активности: наставници, стручни сарадници

Време: током целе године

4. Учешће на одобреним програмима обука, стручним скуповима, летњим и зимским школама

- Учешће на скуповима за ужу стручну област, поучавање у учењу, подршку развоју личности детета, комуникацију и сарадњу
- Стручно усавршавање које се односи на приоритетну област
- Учешће на скуповима који су у приоритету установе а у складу са планом професионалног развоја запослених

Носиоци активности: стручно веће, педагошки колегијум, наставници

Време: Према плану стручног усавршавања

5. Школовање на високошколским установама као обликом целоживотног учења

Носиоци активности: директор, наставници

Време: ро исказаним жељама наставника који би желели да се остручавају

6. Учешће на стручним скуповима: конгресима, саборима, сусретима, данима, конференцијама, саветовањима, симпозијумима, стручним и студијским путовањима

Носиоци активности: наставници, стручно веће, педагошки колегијум, директор

Време: према терминима исказаним у понуди семинара

7. Израда портфолија са примерима из праксе и примерима наученог током стручног усавршавања

Носиоци активности: наставници

Време: март 2016.

8. Конкурисање школе за добијање одобрења за држање акредитованих семинара

Носиоци активности: заинтересовани наставници

Време: октобар месец

9. Упознавање стручних органа са резултатима конкурса

Носиоци активности: директор

Време: мај месец

10. Одржавање акредитованих семинара

Носиоци активности: аутор и реализатор програма

Време: према плану Центра за стручно усавршавање и школе

11. Усклађивање плана стручног усавршавања и стицања звања наставника, васпитача и стручног сарадника са школским програмом, годишњим планом рада и развојним планом школе

Носиоци програма: Тим за израду Школског програма и Годишњег плана рада

Време: август месец

12. Разматрање извештаја директора о стручном усавршавању, резултатима примене стечених знања и вештина

Носиоци: стручни органи школе

Време: На седницама стручног већа, педагошког колегијума

13. Достављање извештаја јединици локалне самоуправе и Министарству (по потреби) о резултатима стручног усавршавања

- 14.Одређивање члана Педагошког колегијума установе који ће пратити остварење плана стручног усавршавања установе
Носиоци активности: директор
Време: март 2016.
- 15.Тромесечно извештавање директора од стране изабраног члана Педагошког колегијума о остварењу плана стручног усавршавања у установи
Носиоци активности: изабрани члан педагошког колегијума
Време: тромесечно
- 16.Приказ појединих облика стручног усавршавања
Носиоци: наставници
Време: сваког месеца
- 17.Угледни часови са иновацијама са похађаних семинара
Носиоци: наставници
Време: након семинара који је похађао наставник
18. Анализа одржаних часова
Носиоци: Стручно веће, Наставничко веће
19. Подношење захтева установе Заводу за унапређење образовања за признавање одређеног броја бодова остварених на међународном скупу
Носиоци активности: директор, Стручно веће, педагошки колегијум, Наставничко веће
Општи критеријум успеха: Потфолио наставника усклађен са законом, присуство планираним семинарима, саветовањима, данима, одржане студијске посете, угледни часови , одржани акредитовани семинари.
Време реализације: активности у континуитету.

8.8. План напредовање и стицање звања наставника, васпитача и стручног сарадника

1. Упознавање Наставничког већа са могућноштина напредовања и стицања звања
2. Утврђивање броја бодова наставника који испуњавају услове за звања
3. Подношење доказа о испуњавању услова за звање
4. Достављање доказа Наставником и Стручном већу од стране директора
5. Достављање мишљења Стручног већа Наставничком већу
6. Давање мишљења Савета родитеља
7. Достављање предлога просветном саветнику
8. Надзор просветног саветника над радом наставника (2 пута)
9. Доношење решења од стране директора за стицање звања педагошки саветник и самостални педагошки саветник (у случају позитивног мишљења просветног саветника)
10. Достављање Заводу захтева за давање мишљења о предлогу за избор у звање (за вишег педагошког саветника и високог педагошког саветника)
11. Доношење решења о стицању звања вишег педагошког саветника или високог педагошког саветника (ако је мишљење Завода позитивно).
12. Одређивање активности које ће наставник, васпитач или стручни саветник обављати у установи у складу са својим звањем.
Носиоци активности: директор, Стручно веће, Педагошки колегијум, Савет родитеља, просветни инспектор, завод, наставници и стручни сарадници
Критеријум успеха: три наставника у звању саветника (уколико наставници желе да поднесу документацију ради стицања звања)

Време реализације: 2015-2016. школска година

8.9. План укључивања родитеља у рад школе

- Израда плана укључивања родитеља у рад школе
Носиоци активности: Тим
Време: август
- Индивидуални разговори са родитељима
Носиоци активности: одељењске старешине, психолог
Време: септембар, децембар, јун
- Општи и одељењски родитељски састанци
Носиоци активности: директор
Време: на почетку школске године
- Састанци са родитељима деце која похађају продужени боравак
Носиоци активности: наставник у продуженом боравку
Време: септембар, децембар, јун
- Саветодавни рад са родитељима ученика чија деца имају тешкоће у понашању и учењу
Носиоци активности: психолог
Време: по потреби током целе године
- Информисање родитеља о портфолију наставника
Носиоци активности: директор
Време: на састанцима на почетку године
- Учесће родитеља на огледним часовима
Носиоци активности: наставници који припремају час, директор
Време: сваког месеца
- Учесће родитеља на семинарима
Носиоци активности: директор, наставници, родитељи
Време: у време одржавања семинара
- Активности предвиђене планом Савета родитеља
Носиоци активности: наставници
Време: по потреби
- Учесће родитеља у раду Школског одбора
Носиоци активности: родитељи, наставници
Време: Према плану одржавања седница
- Учесће у раду тимова у школи
Носиоци активности: наставници
Време: по договору, једном месечно
- Помоћ родитеља у акцијама школе
Носиоци активности: родитељи, наставници
Време: повремено
- Учесће родитеља у изради Индивидуалних образовних планова
Носиоци активности: родитељи, наставници, психолог

- Време: по исказивању потребе за иоп-ом*
- Учесће родитеља на школским приредбама
Носиоци: наставници, ученици, родитељи
Време: у време школских приредби
  - Учесће родитеља у презентацијама стваралаштва и активностима ученика и наставника
Носиоци активности: родитељи, ученици, наставници
Време: по указаној потреби
  - Свакодневни разговори родитеља са психологом школе
Носиоци активности: психолог
Време: свакодневно
  - Саветодавни разговори са директором школе
Носиоци активности: директор, родитељи
Време: сваке недеље
  - Помоћ у акцијама школе
Носиоци активности: наставници и родитељи
Време: по указаној потреби
  - Учесће родитеља у спортским активностима ученика и на такмичењима
Носиоци активности: наставници физичког васпитања, родитељи
Време: у време одвијања спортских активности
  - Учесће родитеља у активностима на базену спортско рекреативног центра у Бору заједно са наставницима
Носиоци активности и родитељи
Време: у време одласка на базен, током сезоне грејања, према распореду

8.10. План укључивања школе у националне и међународне пројекте

Учесћем у неколико пројеката на националном нивоу, у периоду 2008 до 2013, школа „Видовдан“ је показала своју развојно - иновативну оријентацију и потврдила опредељење у својој мисији приближавања и прилагођавања потребама учења и развоја ученика. Реализацијом пројеката тематски посвећених инклузивном образовању и унапређењу капацитета за образовање деце са сметњама у развоју, наша установа је успела да дефинише своје место у локалној заједници и да стекне статус регионалног сервисног центра за инклузивно образовање.

Перспективе будућег развоја школе су увођење нових образовних програма, са циљем целодневног обухвата деце предшколске доби и деце са первазивним сметњама, што ће захтевати додатна материјална улагања у просторне и материјално-техничке ресурсе. Укључивање школе у различите пројекте и донаторске програме у највећој мери може помоћи да школа обезбеди материјална средства из трећих извора и оствари своје развојне планове са увођењем нових образовних програма. Међутим, није могуће планирати конкретне ситуације и прилике за укључивање школе у националне и међународне пројекте.

Акциони план укључивања школе у националне и међународне пројекте заправо представља план активности које школа мора предузети ради унапређивања организације рада, обогаћивања програмских садржаја и активности у раду са ученицима и побољшања материјално-техничких услова у школи.

Циљ плана укључивања школе у националне и међународне пројекте је оснаживање стручних компетенција и организационих потенцијала школе за успешну израду пројектних предлога и иницијатива, укључивање и успешну реализацију пројеката у оквиру домаћих и међународних конкурса и донаторских програма.

Основне претпоставке за јасно дефинисање овог плана чине:

- a) Јасно дефинисани развојни и програмски приоритети, са утврђеном структуром активности за реализацију развојних планова (школе);
- b) Оснаживање компетенција запослених за успешно обезбеђивање материјалних средстава из трећих извора (*fundraising*)

Предлог акционог плана ангажовања школе у пројектним активностима дат је табеларно, кроз приказ групе активности, опис садржаја, дефинисање временског оквира и носиоца у њиховој реализацији

Акциони план укључивања школе у националне и међународне пројекте у школској 2015/2016. години

Активност	Садржај активности	Време реализације	Носиоци реализације
1) Формирање Тима школе за пројекте и програме	- именовање групе од 5-ро запослених, са афинитетима и искуствима у области израде и имплементације предлога пројеката	Септембар 2015	- Директор; - Наставничко веће;
2) Усклађивање нацрта пројектних идеја са развојним планом школе	- анализа документа развојног плана - утврђивање програмских основа за дефинисање портфолија појединачних пројектних предлога	Септембар 2015	- Директор; - Тим за развојно планирање; - Тим за пројекте
3) Обука чланова Тима за пројекте за успешнију израду пројектних предлога	- проналажење и ангажовање консултантске куће / програма за обуку чланова тима; - спровођење обуке на теме у областима: пројектни циклус, логичка матрица, фаундрајзинг	Током јесени / зиме 2015	- директор; - Тим за пројекте - Ангажована консултантска кућа
4) Континуирано праћење националних и међународних	- Формирање базе података – ресурси програма и пројеката; -	Континуирано током школске године	- Тим за пројекте

Активност	Садржај активности	Време реализације	Носиоци реализације
програма и позива за подношење предлога пројеката			
5) Успостављање сарадње са организацијама и установама, проналажење могућих партнера за заједничко учешће и имплементацију пројеката и програма од јавног интереса	- Формирање регистра, адресара установа и организација са потенцијалом за партнерство; - Израда формата циркуларног писма са прилозима портофолија пројектних предлога школе - Континуирано обраћање и размена могућности за партнерство	Континуирано током школске године	- Тим за пројекте - Директор школе
6) Утврђивање драфта пројектних предлога за увођење нових образовних програма (социјална инклузија деце деце са сложеним и вишеструким сметњама у развоју)	- Израда драфта пројектног предлога (са логичком матрицом и структуром буџета материјалних потреба)	Новембар 2015 – Март 2016	- Тим за пројекте - Директор школе - Административна служба
7) Обраћање донаторским организацијама и програмима на националном и међународном нивоу	- Израда циркуларног писма – афирмативни есеј о разлозима донаторства према школи - Проналажење донаторских организација и програма - Континуирано обраћање	Континуирано током школске године	- Тим за пројекте - Директор школе
8) Активности на мобилисању локалне заједнице, установа и организација са	- Израда циркуларног писма – афирмативни есеј о разлозима донаторства према школи (преглед структуре потреба)	Континуирано током школске године	- Тим за пројекте - Директор школе

Активност	Садржај активности	Време реализације	Носиоци реализације
политиком социјално одговорног пословања	- Дефинисање визуелног идентитета кампање за донаторство и успоставање сарадње са локалним медијима - Проналажење предузећа и установа са позитивно оријентисаном политиком социјално одговорног пословања - Континуирано обраћање предузећима и установама са позитивно оријентисаном политиком социјално одговорног пословања		

Реализатори програма: Тим за школске пројекте

9. План евалуације

Реализација Развојног плана школе пратиће се тимски, сагледавањем следећих показатеље:

- Структура и садржај
- Реализација
- Ефекти реализације

9.1. Структура и садржај развојног плана

Актив за Развојно планирање је миљења да документ Развојног плана садржи све неопходне елементе и да је сачињен у складу са методологијом стратешког планирања: анализу стања у школи, мисију, визију развоја, циљеве, задатке и активности. Развојни план је донет за период 2015 – 2018. и у његовој изради су учествовали представници свих интересних група и већина колектива. Наставничко веће на седници од 29.јуна 2015. било упознато и са реализацијом предходног развојног плана кроз видео презентацију¹⁴. У складу са Упутством активу за вођење послова развоја школе, које смо добили од Школске управе у Зајечару и саветника за развојно планирање, спрводили смо неопходну процедуру у вези израде развојног плана и о томе обавештавали Наставничко веће у континуитету.

Руководиоци Одељењских већа и остали чланови осталих стручних органа и тимова прикупљали су предлоге колектива за израду новог Развојног плана, које су касније чланови тима преточили у циљеве и задатке. Актив за развојно планирање је радио у периоду јун – август 2015. и израдио је нови Развојни план. Наставничком већу презентован је нови развојни план и дат је предлог да Школски одбор донесе Одлуку о његовом усвајању.

Школски одбор је на својој седници од 31.08.2015. донео Одлуку о усвајању Школског развојног плана за период 2015-2018.године.

Из развојних циљева се јасно види промена која се жели остварити као и начин на који ће се остварити. Такође се види ко ће имати користи из промена. План активности за текућу годину а и наредни период је разрађен тако да су јасно одређени кораци, носиоци активности и време реализације.

Стручни актив за развојно планирање донео је свој годишњи план рада и договорио се да се окупља једном месечно током трогодишњег периода, како би се пратила реализација Развојног плана.

9.2. Реализација Школског развојног плана

Подаци о реализацији развојног плана школе прикупљаће се континуирано, а активности ће бити документоване. Предвиђене су особе задужене за писање периодичних извештаја, фотографисање и израду презентација остварених активности.

¹⁴ Извештај о реализацији развојног плана школе за период 2012 – 2015. Усвојен је на седници Школског одбора. Примерак завршног извештаја са пратећом и Power Point презентацијом поднету су надлежном просветном саветнику у Школској управи у Зајечару Мирсади Топаловић.

9.3. Ефекти реализације

Очекује се да ће након реализације Развојног плана школе за период 2015.-2018 бити остварене следеће кључне промене и резултати:

1. Даље спровођење програма обавезних ваннаставних активности, као видове додатне образовне подршке ученицима са сметњама у развоју
2. Проширивање делатност установе и увести нове образовне програме, са перспективом укључивања већег броја деце и ученика у школу
3. Увођење савремених информационо комуникационих технологија, као средстава у настави и индивидуалном раду са ученицима са сметњама у развоју
4. Увођење програма животних вештина као део програмских садржаја по ИОП-у (за ученике са сложеним сметњама) у оквиру редовне наставе, са реализацијом као слободна ваннаставна активност – секција и као слободна активност у продуженом боравку ради постизања веће самосталности ученика
5. Увођење елемената Монтесори методе (и опремање Монтесори кутка)
6. Наставак и унапређење унапредити активности на пружању услуга додатне образовне подршке деци ученицима са сметњама у развоју у другим образовним установама на нивоу организације рада Сервисно-ресурсног центра школе
7. Организација превентивно-корективних вежби, као обавезних ваннаставних активности у школи, ради превенирања телесног деформитета и даље очување и унапређење здравственог статуса
8. Континуирано припремање и оспособљавању ученика школе за каријерно вођење и сагледавање перспективе будућег живота
9. Подршка раду и развоју ученика са сложеним сметњама и неповољним социоекономским приликама, кроз дужи временски обухват у оквиру групе продуженог боравка, са пратећим садржајем услуга и активности (организовање ваннаставног учења, спровођење мера индивидулане корективно – терапијске подршке и структуисано коришћење слободног времена)
10. Наставак континуитета учешћа ученика школе на спортским сусретима, такмичењима у областима радног и културно уметничког стваралаштва и допринос
11. Богатија понуда активности на превенирању насиља и побољшање квалитета сарадње међу ученицима, наставницима и родитељима
12. Формирање „Кутка за пријем и окупљања родитеља“ и њихова активнија партиципација у решавању питања од значаја за живот и рад (школе)
13. Активно информисање родитеља/старатеља и шире јавности о животу и раду школе, организацијом обележавања значајних датума у области положаја и права деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, реализацијом програма јавне и културне делатност школе, планирањем јавних промотивних акција
14. Унапређење стручних компетенција запослених, реализацијом програма акредитованих обука и семинара и кроз облике активности стручног усавршавања у установи

15. Одобрени ауторски програми стручног усавршавања у образовању, чији су аутори запослени, а носилац школа
16. Унапређени материјално технички услови за пружање услуга специјализоване образовне и развојно-терапијске подршке деци и ученицима са сложеним и вишеструким сметњама у развоју: уређен Монтесори кутак, опремљена сензорна соба, уређен кутак за тренинг животних вештина, побољшани услови за реализацију програма стручне праксе у средњој школи и уређен спортски терен за наставу физичког васпитања и рекреацију ученика на отвореном.

Чланови Актива за израду Развојног плана школе:

1. Мр МИОДРАГ НЕДЕЉКОВИЋ, дефектолог.олигофренолог, наставник психомоторне реедукације ;
2. ДУШИЦА МАШИЋ, дефектолог-логопед, наставник логопедских вежби;
3. МАЈА СТОЈКОВИЋ, професор ликовне културе;
4. БИЉАНА ДИНИЋ, професор физичке културе;
5. _____, представник Школског одбора;
6. _____, представник Савета родитеља;
7. _____, представник Ученичког парламента.

Директор школе:
Савић Соња